

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

Az eperjesi „Széchenyi-kör“ és a „sárosmegyei gazdasági egyesület“ közlönye.

Szerkesztői iroda:

főutca, 203. sz. 2.

Ide intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.

Kiadóhivatal:

Az Eperjesi Népbank helyiségeiben, főutca 2. sz.

Ide intézendők az előfizetések, hirdetések s a kiadás körüli panaszok.

Megjelen: minden szombaton.

Előfizetési ár: vidékre postán vagy helyben házhoz küldve:
Egy évre . . . . . 5 frt - kr.
Félévre . . . . . 2 „ 50 „
Negyedévre . . . . . 1 „ 25 „

Hirdetéseket elfogad: **Haasenstein és Vogler** Budapesten és Bécsben, **G. L. Daube** m. Frankfurtban.

Hirdetési díj:

háromhásasos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.

— **Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 kr. —**
Nyiltér minden sor 10 kr.

Kéziratok és levelek vissza nem adatnak. — Bérmentetlen levelek csak ismerős kezektől fogadhatók el.

Eperjes, július hó 6-án.

Tény az, hogy városunk emelkedése iparviszonyaink életerős fejlődésétől van feltételezve, egyedül attól remélhető.

Általánosan el van már ismerve, hogy ez conditio sine qua non.

Sokat beszéltünk e tárgyról mi is, mások is. A sok beszédnek meg van az a haszna, hogy a szükség el van ismerve, hogy megvan az akarat is, szóval: hogy a talaj elő van készítve.

Most tehát nem az a feladat többé, hogy az eszmét segítsük diadalra; hanem feladatunk: oda hatni, hogy az ige testté váljék, hogy az eszmének konkrét alakot kölcsönözzünk.

S a gyakorlati téren is megtörténtek már a kezdeményező első lépések.

Ilyen kezdeményező lépésnek tartjuk mi a lapunk legutóbbi számaiban megjelent emlékiratot, mely számos becses utmutatást foglal magában s mindenesetre alapot és kiindulási pontot szolgáltat a helyes irányu továbbműködésre.

Ezen emlékiratot közzétettük s van okunk remélni, hogy az abban megpendített eszmék nem fognak párához hasonlóan szétoszolni.

Történt azonban más lépés is, mely már némileg konkrét alakzatot tüntet előnkbe.

TÁRCZA.

„Megcsalt.“

— Beszély. —

Irtta: R. P. O.

(Folytatás.)

— Oh a papa nem jön — zokogá Ilda — nem szeret már bennünket. Ő nem siet vissza hozzánk! — és erre a kis gyermek utána dadogá: „papa nem jön“, „nem szeret“.

Jenő azt mondá Ildának elmenetelekor, hogy másnap reggel ismét honn leend, s most már három nap mulott és ő mégsem jött meg. Szegény Ilda lelkét oly aggodalomteljes érzület szállá meg, hogy vesztélyt gyanított; férjét baj érthette. Két nap óta borzasztó gondolatok gyötrik őt, s mindenféle okokat idéz elő: Jenő megbetegedett; szerencsétlenség érte az uton. Oh! vagy tán mulat és megfélekedik róla?! vagy más nőket lát és azoknak udvarol?!?

— Oh! e gondolat kétségbe ejt! — kiálta fel, — mert tudom, hogy vannak oly gyalázatos asszonyok, kik elcsábítják a becsületes nő férjét. Kedves drága gyermekem, ez halálom volna! — Ha ő másoknak udvarol! . . . e rémitő gondolatnál időzött most Ilda és a féltékenysége, e lappangó mérges kigyó fullánkját ölté ki feléje.

Szegény asszony majd kétségbeesett.
— Ah, ez Jenő! — sikoltá fel örömteljesen amint az országuton a közeledő hintót megpillantá; a kocsi közelebb ére és Ilda megismeri benne férjét.

— Jenőm! Jenőm! — ujjongá és gyermekét karjaiba szorítva öz-sebességgel futott le a lépcsőzeten, örömeiben egyre kiáltva: „A papa jön! Jenő jön!“

A kocsi megállott, férj és nő hévvel ölelék meg egymást, Ilda sirni kezdett örömeiben.

— Jenőm! Oh csak hogy itt vagy; mennyit

Ugyanis a kassai kereskedelmi- és iparkamara titkára minap táviratilag értesítette városunk polgármesterét, hogy július hó 3-án felrándul hozzánk, értekezni a városunkban államsegély mellett felállítandó mechanikai szövögyár életbeléptetésének lehetővé tétele tárgyában.

A polgármester ennelfogva úgy a városi tanács, mint a képviselőlet számos tagjait értekezletre hitta meg, mely előzetesen is oda nyilatkozott, hogy a város itt keletkező életerős ipar- és gyári vállalatokat támogatni mindenkor hajlandó lesz.

A kamarai titkár előterjesztése lényegileg oda irányult, hogy akadt egy vállalkozó, ki hajlandó a részére biztosított államsegély mellett Eperjesen pamutszövődét még ez év folytán létesíteni, ha a város kész leend a vállalatot azzal támogatni, hogy átengedi az e célra igen alkalmas „Zöldfa“ című vendéglőt — melyért jelenleg 500 frtnyi bér fizetetik — 20 évre, még pedig az első 10 évre ingyenesen, a többi 10 évre pedig évi 500 frtnyi bérfizetés mellett.

Visszont a vállalkozó kötelezné magát, hogy az üzletet legalább hat mechanikai szövöszéssel kezdi meg s azokkal folyton dolgozik, hogy minden két-három hónap alatt a kormány részéről ide rendelendő két egyéni részesít szakszerű kiképzésben; hogy úgy vállalkozó, mint esetleges jog-

szenvedtem. Három napig, három hosszú napig voltál távol és én majd megőrültem.

— Szegény jó Ildám, mennyire fáj nekem ez. Bocsáss meg. Ha elmondottam elmaradásom okát, nem fogsz reám nehezteni.

Jenő egyre csökölá majd nejt, majd mosolygó gyermekét. Ilda folyton borzasztó aggodalmat és szenvedéseit panaszlá; de azt nem mondá, hogy féltékeny is volt, ha ezt megtudná Jenő, mennyire meg lenne sértve, mily rosszul esnék ez neki. Hogy is tehette ezt; csak egy pillanatra is kétkedni Jenő szerelmében. — Szegény Ilda . . . ! Jenő halványan nézett ki, arca néhány napi éjjelezést árult el, de ő nagy ügyességgel nyugtatá meg nejt.

— Lásd Ildám, a cséplőgépet megvevém, erre Zalai barátom áldomás-ivást rendezett, s meghívta rá számos ifjúkori barátaimat; képzelheted a viszontlátás öröme mily jó kedvet önté belénk, volt általános éltetés, egyik pohár a másikat követte s a vigalom tartott reggelig. Eugem ez egy éjjelezés teljesen kihozott sodromból, annyira ártalmamra volt, hogy másnap egész magamon kívüli állapotban feküdtem. Hisz tudod Ildácskám, mennyire hozzá vagyok szokva a rendes élethez, a mértékletes evés-iváshoz, a legnagyobb pontos-sággal a meghatározott tizórakori lefekvéshez. A rendetlen életnek csak egy napja, lásd anygalkám, mennyire megtört; még most is halványan nézek ki. De mihelyest ismét magamhoz tértem, siettem hozzád és kedves kicsinkhez. Oh! hisz tudtam, hogy te szenvedni fogsz távollétem alatt; de megizenni sem mertem rosszulletémet, az ijedelem megölt volna téged.

És a szegény fiatal naiv asszony hitt neki, ismét a régi, a boldog nő vala; tekintetéből sugárzott a jókedv, a lelki tisztaság, a benne uralkodó összhangzat, szerelem és boldogság. Az úde ajkák ismét mosolyogtak s a viruló arcz oly életteljes és vidám volt, mint a boldog ifjuság tavasz-kora.

De Jenő lelkében folytonos titokszerű nyughatatlanság dúlt, s a csendes házi boldogság édenét

utódja köteles leend az üzletet a jelzett időtartam alatt fenntartani, azt abbanhagynia szabad nem lévén, s végre: hogy az épület csakis a megjelölt célra lesz használható stb.

Szóla a város részére nem helyezhet ugyan egyelőre közvetlen hasznót kilátásba, de kilátásba helyez közvetett hasznót, mely nézete szerint nem fog elmaradni.

Ime az első konkrét alkalom, melyből a kezdeményezés kiindulhat.

A városnak kell ezen alkalmat megragadnia és fogja is megragadnia.

Nagyon természetes azonban, hogy mielőtt a kívánt s a mi szerény körülményeink között bizony nem épen megvetendő áldozatot meghozná, tisztába kell jönnie azon körülmények iránt, melyek az ügy sikerét s közvetve a város jövőbeni érdekeit biztosítják.

Ez a legközelebbi feladat s úgy vagyunk értesülve, hogy történtek intézkedések az előleges teendőik lebonyolítása tekintetében.

A szépesi tanító-egyesület

1882. évi július hó 10, 11 és 12-én Iglón megtartandó XXI-ik közgyűlésének tárgysorozata.

Július 10-én:

Estve 6 órakor. Előértekezlet a tornacsarnokban. Ismerkedési estély a casino-helyiségekben.

semmikép sem tudta most fellelni. Gondolatai más-hol kalandoztak; Zarándi Irma ingerlő alakja, e bájos Circe esábjá foglalkoztatá. Három napot töltött kéjes bódultságban annak körében, három napig hallható édesen csengő hangját, három napig csökölá az imádott hölgy kezét és vérpiros ellenállhatlan ajkait. Ily napokat lehetetlenség felejteni. A nyugalom eltűnt kebeléből, de mégis oly ügyesen palastolá hevültségét, hogy Ilda mitsem sejt-hete. Igyekezett a esábitó szíven emléket számüzni és Ilda iránti gyöngédségét megkészteteni, az pedig oly véghetetlen boldog volt, hogy örömmel zongorázta el Chopin legszebb darabjait. Jenő ott ült mellette a zongoránál, karját Ilda dereka körül fuvva, arca halvány volt és titokteljes bús merengés ült rajta.

Majdnem négy hét telt el, hogy Jenő honn volt s minden ismét a régi egyhangúságban folyt, midőn Jenőnek egy levél érkezék.

Fontos titok lehetett a levélben megírva; mert Jenő a legnagyobb ingerültségbe hozta s neje előtt eltitkolá. Lázasan járt fel s alá a parkban, feje égött s egész benseje feldúlt volt, háromszor, négyszer is végig olvasá a sorokat s szenvedélyesen ismétlé: „Jenő jöjj! Ő vár rád! Ő látni kíván . . . !“

— Ő látni kíván! és nekem mennem kell. Igen, igen! holnap ott leszek, ott lábaid előtt! . . !

Ezután izgatottságát némileg legyőzve nejt kereste fel s tudatá vele, hogy holnap elutazand.

— Oh már ismét! — sohajtá fel Ilda és arczát bus fellel szállá meg.

— Fontos, rendkívüli fontos okok kedvesem, hisz te tudod azt szivecském, hogy egy óra nálad nélkül előttem ép olyan mintha Sahara sivatagján vándorolnék. De ügyvédem irt, elmulasztatatlannak tartja megjelenésemet. Légy derült Ildám, esküszöm, most gyorsabb leendek és nem engedek a pajtások esábitásának; legfeljebb egy napot időzöm benn.

Másnap reggel előállott a hintó, s Jenő egy kis bőrdönt ruhánemével tététt a kocsiába. Ez nem kerülte ki Ilda figyelmét, de ő azzal nyugtatá

Julius 11-én:
7—9-ig. Probaleczkék: a) Kézimunka a II. évfolyam növendékeivel. Kertscher S. Késmárk. b) Történelem az V. és VI. leányosztály növendékeivel. Augustiny E. Szepes-Váralja. Mindkettő a tanítóképezdeben.
10—1-ig. Tanácskozás a tornacsarnokban.
2-kor. Közös étkezés a „Bányász” vendéglő nagytermében.
4-kor. „Ozon és annak szerepe a természetben.” Kísérletekkel egybekötött előadás dr. Steiner tanártól. — Löcse.
5¹/₂-kor. A dalfőkegylet gyűlése a r. kath. iskolaépületben.
8-kor. Reunion a „Bányász” vendéglő nagytermében.

Julius 12-én:
7¹/₂-kor. A tornafőkegylet gyűlése az ev. leányiskolában.
8¹/₂-kor. Az iskolák s múzeumok megtekintése.
10-kor. A közgyűlés folytatása.
2-kor. Kirándulás Igló környékére, esetleg tornászati kirándulás a dobsinai jégbarlangba.
A közgyűlés napirendje:
1. Megnyitó dal.
2. Megnyitó beszéd.
3. Elnöki jelentés.
4. A körelnökök jelentése.
5. Az országos tanítógyűléshez kiküldött képviselő jelentése.
6. „Szepesi szeretetház vagyontalan tanköteles árvák számára s a tanító-egyletnek evvel szemben elfoglalható álláspontja.” Előadó: Payer Jenő. — Igló.
7. „A tanító s a gyümölcsfa-tenyésztés.” Előadó: Weszter J. — Durand.
8. „Miként eszközöndő a dal- és tornafőkegyletek óhajtott egyesülése? Melyek az ezen kérdés megoldására alkalmas eszközök?” Előadó: Wenzl R. — Löcse.
9. „Mely szempontokból kell tanórákat (probaleczkékét megbírálni?” Előadó: Finger E. — Szomolnok.

10. A felülvizsgáló-bizottság jelentése.
11. A pénz- és könyvtárnok jelentése.
12. Új tételek kiszemelése.
13. Indítványok.
14. A jövő évi közgyűlés helye és ideje.
15. Tisztviselők választása.
16. Befejezés.
Dalfőkegylet.
1. A tagok dalkísérletei.
2. Probaleczke a hallás utáni éneklésből, az I-ső oszt. növendékeivel. Lesnitsky J. — Igló.
3. Tisztviselők választása.
Torna-főkegylet.
1. Probaleczke az V. és VI. leányosztály növendékeivel. Szeretornászati. Mohr S. Gölnitzbánya.
2. Fogások a szertornászati. Marton K. — Igló.
3. Tisztviselők választása.
Megjegyzés.
1. Bejelentések a közgyűlésen és a tornászati kiránduláson való részvételre az egyleti elnökséghez küldendő be.

meg, hogy salon öltönye, melyet kénytelen leendő felölteni, ha a törvényszék előtt kell megjelennie. Ilda elhitte, de setét sejtésem és sajtászerű előérzet lepte meg keblét, s amint férjét megölelve megcsókolt, tagjai remegni kezdének, szívének dobbanásai meglássabbodtak, úgy rémlett előtte, mintha most utoljára csókolták volna.

— Ne légy oly gyermek édesem, két nap múlva ismét houn leendek s aztán többé sohasem hagylak el, ha utaznom kell, velem fogsz jönni.
— Jenőm! Oh édes Jenőm! légy óvatos, egy rettentő érzélem azt sugallja háborodott lelkeknek, hogy én nem látlak többé, — zokogá keservesen Ilda.

Jenő erre vissza vezeté nejét termébe s még egy ideig ült mellette a pamlagon; csókolt és csillapító háborgó lelkét.

— Oh egyetlen kedvesem, drága jó Ildám, esküszöm, hogy nélküled nem távozom soha, nem foglak többé elhagyni. Csak még most az egyszer légy nyugodt. — Ezután utolsó isten hozzádot mondott, kis fiát még egyszer forrón szívére szorította s kiment a teremből.

Jenő halvány volt; lelke rémületes harcot állott ki, melle hullámzott, szemeiben leírhatatlan bánat honolt, ő szerette nejét, szerette gyermekét s e pillanatban belátta, minő veszélyes játékot üz boldogságával. Vissza akart menni, itthon akart maradni. Ah de lesben állott a gonoszság titokteljes vonzódásával a gonosznak szelleme, a csáb erősebb volt mint jó indulatainak törekvése. Jenő teljesen rabja volt a leghatalmasabb szenvedélynek, mely ellen nincs erők küzdeni, sőt ha bizton tudjuk, hogy a legreményesebb örvény felé vnszol.

— Igen, mennem kell! — mondá maga elé, — utoljára akarom őt látni. . . . utoljára. Oh boocsás meg nekem te angyali jó nő és te kedves kis fiam.

Búsán ült a hintóba, mely őt tovább vivé. Ilda könyezve nézett utána, azután elment virágait ápolgatni, a majort megzemlélni, mindenféle foglalatosságot keresett, hogy szívének borús érzelmeit elűzhesse.

(Folyt. köv.)

2. Az érkező vendégek beszállásolásuk végett a gymnásiumban földszint elhelyezett állandó irodában jelentkezzenek.

3. A reunion műsorozata a helyszínen fog szétosztatni.

4. A t. tagok felkérnek a jelen tárgysorozatot, a közgyűlésre magokkal hozni.

5. Schmidt József nyomdatulajdonos ur szíveségéből a gyűlés folyama alatt a könyvnyomda bármikor megtekinthető.

P u t s c h T.
elnök.

Kánikulai krix-krax.

(Nyári versek. Erdei idyll. Inkommót kommczió. Hangya-promená. Pampuska kisasszony. Drámai gondolatok. Vastag hazugságok. Szeget szeggel. Ladányi püspök. Tisza-Eszlár és Lengyelország. Lengyelország és — per schub.)

Tessék csak elképzelni!

A multkor, mikor az a borzasztó hőség volt, — úgy neki keseredtem, hogy elátkoztam az egész kánikulát százesztendő jövendőmondástól s kalendáriumostól együtt; dühömben odát irtam a legkeményebb tél, Sziberia, Muszkaország, jeges-medve-társaság, északi sarkexpedíció és — fagy-laltról; kinyitottam ablakot, ajtót (kaptam is hatalmas rheumát!) mit sem használt! Rádásul még jobban izzadtam, kevés hujja, és én péppé olvadtam!

Dehogy dühömben legalább némileg adjak nyomós kifejezést, költöttem a nyárra egy dehonestáló klappancziát:

Hallod-e nyár
Ne légy számar! . . .
Te vén betyár
Ne perzselj már!
Oh jöjj el már
Mi hamarabb
Te égi sár! . . .

No teremtetted!.. Pfüh!!! de ez már csakugyan türhetlen!!!..

Fogtam a russisch-leinwand rokkom, nagy kárimájú 20 kros szalmakalapomat s neki futottam a világnak.

Nem is álltam meg a legközelebbi erdőig; (minimum egy óra járás!) de mikorára odaértem, merő facsaró víz volt minden néven nevezendő ruhám, sőt még a kalapom luftoló likaacsain keresztül is verejték-csöppek gyöngyöztek.

Csakhogy már itt vagyok. Üde levegőt színi százéves bükkfák hűvös árnyékában — kánikulában; . . . olyan hűsítő szert nem árulnak a „conditorei”-ban!

Neki is adtam magam a komoczióknak. Leheveredtem nem is annyira holmi selyem pázsitra, mint inkább a mult évi száraz levél s galyakra — és (persze tudtom és akaratomon kívül) egy hangyafészekre.

Ah mily pompás!
A madarak csicsérgése, a bogarak zümmögése, a patak csörgedezése, a falevél zörrenése . . .

— Nini! mintha a fülemben mászott volna valami? . . . hess! . . . A bizony, . . . most meg a nyakamon is érzem, . . . a másik fülemben is, . . . Ohó! a lábamon is, — a fejemen is! . . . Teremtő szent isten, hát ez mi a menkö?!

Tyhü aki aldója van! . . . Felugrottam mintha ágyúból löttek volna ki! . . . dobant magamról rakásra kalapot, rokkot, inget, gamásit, . . . azt gondoltam, hogy az utolsó itélet kezdődik rajtam!
Az egész testem hangya-promená volt!

Már tessék megengedni, hanem biz' én elefejtettem az egész erdei idyllt s káromkodtam mint a bokor.

Csaptam, vertem magamról a hivatlan sétálókat, s csak egyedül szorgalmukat vettem tekintetbe, mert különben szerzőg pennámra mondom, hogy még ott azon módon hangya-spiritust fabrikáltak az egész kutya nációból!

— No de így megzavarni egy ember nyugalmát! — mondom magamhoz hangosan.

— Már mint én, t. piktor uram? — hangzik a hátam mögött.

Hát nézek, . . . és kit látok magam előtt? . . . Pampuska kisasszonyt, . . . igen őt, a legtökésőbb drámaírók egyikét. . . . Inkább ezer kánikula, kérem alásan, mint ez az egy „vén skatulya!”
A látásán olyannyira elfogott a meleg, hogy majd lázba estem.

Hisz ha ez a „kék strimpfi” elkezdí reczitálni az ő soh'sem látott drámaírók monolog s dialogjait, — meg nem szabadulok tőle késő estig!
Neki az mindegy, akár kánikula, akár zuzmarás tél! . . .

— Kegyed zavarná a nyugalmamat, . . . már hogy képzel olyat Pampuska nagysád? . . . hebegem udvariasságból.

— No lássa, én most önt úgy égy megleptem, mint egyik drámában meglepi a hősnő szerelmét az erdőben ugyanazon momentumban, midőn az magát egy faágra felakarja akasztani!

— Valóban nagyszerű drámai gondolat! . . . pfüh beh' meleg van!

— S ön azt mondja, hogy meleg van? Hát mit szól ahhoz, midőn egyik drámában a hős beugrik a Vezuv kraterjébe s azt mondja: „Hisz ennek a vulkánnak melege az én szívem szerelmének lávájához képest — csak északi jeges-tenger!” . . .

— Boesánat, . . . hanem csak valami közép-afrikai benszülöt mondhatta el; — azok hozzá vannak szokva a tüzes levegőjü klimához, . . . hanem mi, . . . kaukazi faj?! . . .

— De kérem, a drámai gondolat? . . . Vegye ön a gondolatot! . . .

— Ah, igen, igen! . . . a gondolat! . . . az valami fölséges!!! . . .

— Úgy van, az fölséges! . . . Lássa mi egy gondolatot vagyunk. — Ön körülbelül szintén a tikkasztó forróság elől menekült ide, — mint én? —

— Valóban így van.
— E szerint valami jó helyen megpihenhetünk s én önnek elmondom a legujabb drámámhoz kombinált tárgyat.

Erre már csakugyan megijedtem! . . . Elkezdtem hazudni s fölvettem magamban, hogy akár így, akár úgy, — de ettől a dühös drámaíróntól megfutok.

— Valóban sajnálom a nagy kegyet, hanem . . . ezerszer is boc-ánat . . . egy barátom érkezik meg most az esti vonattal, futnom, rohanom kell az indóházba, hogy valahogy el ne késsem; . . . sürgőnyt kaptam tőle, hogy várjam, . . . s így be méltóztatik . . . látni, hogy . . . valóban, . . . nem is tudom. . . .

— Elhiszem piktor barátom el. — Ön őszinte szokott lenni. . . .

— Igen, — kérem alásan, s épen azért mondom udvariasság volna, . . . aláz' szolgája, . . . kezét csokolom.

Futottam mint a veszett, egy csöppet sem gondolva avval, hogy majd mit gondolt magában rólam Pampuska nassám az erdei magányban! . . .

Kellenek is nekem az ő drámai, monolog meg dialogjai; — sokkal jobb azoknál egy pohár sör!

Be is ültem az indóházi restaurációba s napi keserveimet keserű sörrel kezdém kurálni. Szeget szeggel! . . .

Kedélyes sörözés közben megérkezett a legközelebbi vonat; az utasok kiszálltak s nagyobb része szintén a sörhöz, — mint e helyütt az egyedül kapható hűsítő szerhez, — látott.

Hozzám egy potrohos úri ember telepedett le. Ráüzek, hát látom, hogy én őt tulajdonképen ismerem. Püspök-Ladányban nagyszerűen mulattam vele egy disznótoron. Ott ugyan azt mondták, hogy egyik kereké hiányzik, hanem hát mi mindent össze nem beszél a rosszasság.

No megállj megszólítom, — hát ő vajlon rám ismer-e?

— Ugyebár, hogy uraságod volt Püspök-Ladányban?

— Áá! . . . nem voltam biz' én püspök Ladányban! . . .

— Már méltóztatnék megbocsátani, én positive tudom, hogy kegyed volt Püspök-Ladányban.

— De már mifele infámia ez! Én meg istenuscse mondom, hogy semmiféle pereputyom sem volt püspök se Ladányban se sehol, . . . mert mi kálomisták vagyunk! . . .

— Hisz nem úgy értem én; hanem hogy Püspök-Ladányban, a faluban, tán fog rá emlékezni, — izéknél együtt voltunk a disznótoron?

— Ahá! . . . igaz biz' a! . . . Nini, hisz én is ismerem magát! Maga az úgy-e Piktor öcsém?

— Én hát, testestől-lelkestől! . . . csakhogy rám ismert urambátyám! . . . és most hová utazik, ha szabad kérdenem?

Az én urambátyám erre a kérdésre csöndet intett, nagy óvatosan körülnézett, a fülemben hajólt s ezentúl sügva kezdett vélem diskurálni.

— Tudja édes öcsém, a tisza-eszlári Solymosi Eszter hulláját azok a semmirekellő zsidók lengyelországi kollegáikhoz expedálták, hát én most egyenest oda megyek, — én megkeritem aki száz lelke van! . . . s az 5000 frt, amit a megtalálója részére kitűztek, az én markomat üti! . . . De ne mondja el ám senkinek ezt a kis históriát!!

— Dehogy mondom!

Már minek is mondanám? . . . Tüstént sürgönyöztem a legelső lengyelországi stációra, hogy azt a bizonyos úri embert, mint csöndes örület, — transportálják vissza illetékes helyére!

Tudom, hogy áldott az urambátyám! S azóta még szentebbul meg van győződve, hogy Eszter Lengyelországban van, amióta meg nem engedték neki a vizitációt!

Nem is mennék én többé a színe elé Püspök-Ladányba, akár mindjárt — püspöknek is!

Füles Piktor.

Különfélék.

Az előfizetések mielőbbi megújítását, s a hátralékok szives beküldését tisztelettel kérjük.

Necrológ. Lapunk szerkesztőjét súlyos csapás érte, menyiben édes anyja, néhai Kiss Róbertné szül. Izdenczy Antónia asszony f. hó 3-án hosszabb szenvedés után jobb létre szenderült. Béke lengjen hamvai felett!

A kalvária hid építése folyamatban van. A munkálatokat nagyon elősegíti a jelenlegi csekély vizállás.

Czigány rablóbanda. Felső-Szoecska községet

Folytatás a mellékleten.

Mel

a napokból
vau szálló
végi vályo
penyőit,
vetési és
ben meg
lakos háza
egyedül v
asszony b
tárgyat a
sikertől, a
társai a s
100 trt
odabb aló
szobában
sietett, h
Midőn a n
ferjenek, k
kiküldött e
hegyseg a
elfogtak. A
lopott tárg
4 kocsijuk
alsó-jarai j

Ezvar

a helybeli
pélye, mely
köve. Az
meg Nübe
remek szón
tűnt ki s a
iskolai érte
szólani.

Elboc

kereskedő
másodosztal
A keresked
eszrevette,
egy közepk
a keresked
eredt vele,
onkénytelen
fejtajtst er
szomszédja
órája és nap
rosszul lett,
valami nagy

Hataln

amerikai lap
összeállítás
hangverseny
kivan, tvev
get állította
dositás azát
gazdag va
hogye által
nyesen siker
kul szemel
sul voltak ol
egész közön
mely a legsz
ki öket az e
nűek, több t
kal. Sok igen
tők a legrikt

Az ide

rendkívüli f
tek egész ho
vesi szandék
városa nagy
ünnepelet s
nagy katona
a központi
helyorségból
dalarszövetség
kezdete előtt
séges előkész
zenekarral n
kességét nagy
közreműködés
Bartolucci Vi
donkaművész

Städti

Die Ge
die Borzellau
Erzeugung.
Zu dief
fogenanntem
varer Terat
Coalin und
Gebote.

Diefes

60 Jahren
ren zur Erze
berwendet, je
Ziegeln verbr

Daher

gründete Waf
Borthilfe spre
tung von B

a napokban egy 36 személyből álló cigánykaraván szállotta meg, felítve szellős sátrait a falu-vegi vályogvető telepen, házról-házra kínálta serpenyőit, üstfoltozási, tekenő eszkábelási, kártyavetési és kurzsolási művészetét. Kóborlásaik közben megtudták egy napon, hogy Csóra ottani lakos házában a gyermekágyban levő háziasszony egyedül van odahaza. Nosza egyik javas cigány-asszony bement hozzá s szép szóval több értékes tárgyat akart tőle kicsalni, de miután ez nem sikerült, az asszonyt az ágyban lefogta s azalatt társai a szobából 20 frt készpénzt, és mintegy 100 frt ára ruhaneműt összekapoltak és azzal odább állottak. A nemsokára hazatért férj, látva a szobában a nagy rendetlenséget, felesége ágyához sietett, hol ezt eszmeletlen állapotban találta. Midőn a nő magához tért, elbeszélte az esetet férjének, ki azonnal jelentést tett a hatóságnál. A kiküldött esendőrok a nem messze levő buesesi hegység alatt utóérték őket és az egész bandát elfogták. Az említettek kivül még számos más lopott tárgyat is találtak náluk s ezekkel, valamint 4 kocsijukkal és 8 lovukkal együtt bekisérték az alsó-jarai járásbírószághoz.

Évzáró ünnepély. Mult héten tartatott meg a helybeli kath. kir. főgymnasium évzáró ünnepélye, mely jutalomdíjak kiosztásával volt összekötve. Az ünnepélyt az ifjusági dalkör nyitotta meg. Nüber Sandor igazgató úr ez alkalommal is remek szónoklatot tartott, mely formatökély által tünt ki s nagy hatást tett a hallgatóságra. Az iskolai értesítőről lesz még alkalmunk bővebben szólani.

Elbódítás narcotikus szerrel. Egy orosz kereskedő Kievből nemrég Varsóba utazott. A másodosztályú kocsiban összesen kilenczen ültek. A kereskedő éppen elkezdett szenderedni, midőn észrevette, hogy egy tízedik utas is szállott be, egy középkorú eiegás ur ember. A jövevény a kereskedő mellett foglalt helyet és beszédbe eredt vele, a beszéd közben azonban a kereskedő onkénytelenül elaludt s midőn felebredt borzasztó fejtájtást érzett, lábait pedig egyre reszkettek; szomszédja eltűnt s vele együtt a kereskedő aranyórája és naploja 500 rubellel. A kereskedő nagyon rosszul lett, orvost hivatott, aki kicstatalta, hogy valami nagyon erős méreggel altatták el.

Hatalmas sajtóhiba fordult elő nemrég egy amerikai lapban. A tördelő ugyanis az újdonságok összeállításánál egy fiatal hölgyek által adott hangversenyéről szóló tudósítást közepén megszakítván, tévedésből egy marhavasári tudósítás végét állította össze vele. Az ily módon létrejött tudósítás aztán így hangzott: „A női szépségekben gazdag városunknak legszebb tizenhat fiatal hölgye által tegnap este adott hangverseny fényesen sikerült s a hölgyek a legszigorubb kritikuszemei előtt is bátran megállhattak. Elegánsul voltak öltözködve, elbájolóan enekeltek s az egész közönség osztatlan tetszését megnyerték, mely a legszebb kurtaszarvu barmoknak jelentette ki őket az egész államban. Némelyek sötét színűek, több barna, de legtöbb barna fehér foltokkal. Sok igen szép testállású úszóborjut a szakértők a legkritikább példányoknak jelentettek ki.“

Az ideai debreczeni országos dalarünnepély rendkívüli fényesnek ígérkezik. A hazai dalegyletek egész hosszu sora jelentette be már részvétvétési szándékát az egyesület titkáranál. Debreczen városa nagy előkészületeket tesz, hogy a közelgő ünnepélyt sikerülttö tegye. Az összes előadásou nagy katonai zenekar is fog közreműködni, mely a központi választmány kérelmére a temesvári helyőrségből fog kirendeltetni. Huber Karoly orsz. dalarszövetségi karnagy már jóval az ünnepély kezdete előtt leutazik Debreczenbe, hogy a szükséges előkészületeket megtegye, s a próbákat a zenekarral megkezdje. A diszhangverseny érdekességét nagyon emelendi elsöorangú művészeink közreműködése. A „Harmonia“ értesülése szerint Bartolucci Viktorine k. a., Ney David, Ruhoff gondonkaművész fognak felkeretni a közreműködésre.

Städtische Angelegenheiten.

(Fortsetzung.)

2.

Thon-Industrie.

Die Gegenstände dieser Industrie wären: die Porzellan-, Stein- und Fayance-Geschirrz- Erzeugung.

Zu diesem Zwecke stehen uns das in dem sogenannten „Zárgát“ Thale auf dem Soóvarer Terrain vorhandenen allervorzüglichste Coalin und andere feuerfestes Material zu Gebote.

Dieses Material wurde in Eperies vor 60 Jahren und in Kaschau vor noch 40 Jahren zur Erzeugung von Porzellan und Fayance verwendet, jetzt wird es bloß zu feuerfesten Ziegeln verbraucht.

Daher hat dieser Industriezweig eine gegründete Basis, und die sich daraus bietenden Vortheile sprechen sehr zu Gunsten der Errichtung von Porzellan-Fabriken um so mehr, da

im nachgelegenen Ripsen der dazu nöthige Quarz wie auch Scharspat in größter Menge billig zu haben ist.

3.

Die Holz-Industrie.

Von den vielen Zweigen dieser Industrieart wären in erster Reihe zu empfehlen:

- a) die Parquette-Erzeugung;
- b) das Journirschneiden; und
- c) die Erzeugung verschiedener landwirthschaftlicher und häuslicher Geräthschaften.

Die Ausführung dieses Industriezweiges begünstigen die im Comitete reichlich vorhandenen verschiedenen Holzarten, wie da sind: Eiche, Buche, weiß und roth Tanne, Fichte, Ulme, Ahorn, Esche, Nuß, Pappel, Birke und andere verschiedene Hölzer. Der sichere Gewinn einer Parquettefabrik unterliegt schon darum keinem Zweifel, weil eine solche in Kaschau mit sehr glücklichem Erfolge arbeitet.

4.

Papier-Industrie.

Da die Erzeugung feiner Papiere ein zu beträchtliches Betriebscapital erfordert, bringen wir, unsere beschränkten Geldmittel erwägend, nur die Erzeugung von Fließ- und Deckelpapier zum Antrage.

Diesen 2 Arten sollten wir um so mehr Aufmerksamkeit widmen, als von dem Kartenzapier angefangen bis zu dem 1/2 Centimeter starkem Deckel unser ganzer Bedarf vom Auslande bezogen wird.

Am allermeisten aber würden wir zur Halbfabrikation rathen, welche bei den günstigen vorhandenen Verhältnissen hier, einen bedeutenden Gewinn in Aussicht stellt.

Da die Subcommission mit diesfälligen Fachmännern in Verbindung ist, steht sie etwai-gen Unternehmern mit allen Ausweisen und sich zu orientirenden Daten gerne zu Diensten.

5.

Dynamit-Fabrik.

Die bis zum Jahre 1879, eine halbe Stunde von unserer Stadt gelegene Dynamitfabrik konnte sich, trotz des reichlich abwerfenden Gewinnes, wegen Mangel genügenden Betriebscapitalen nicht erhalten.

(Fortsetzung folgt.)

Geschäfts- und Handels-Nachrichten.

Wochenmarktbericht der Eperieser Productenhalle.

Beeinflusst durch die starken Rückgänge auf den maßgebenden Getreideplätzen verlief das Geschäft in sehr lustloser Stimmung; bloß seiner Hafer der zum Export gesucht war und Kukuruz erfreuten sich mehr Beachtung. — Wir notiren:

Weizen jenach Qualität	9 — 10 fl.
Korn	6 — 6.50 „
Gerste	5 1/4 — 6. — „
Hafer	5 1/2 — 6. 1/2 „
Kukuruz	7 3/4 — 8. — „
Erbsen	7 — 8. — „
Birje	12 — — „

Mannigfaltiges.

Gasexplosion. Im Wittwind'schen Kaffeehause in Steinbruch sollte die Zahl der Gasflammen vermehrt werden, zu welchem Zwecke in daselbe eine zweite Röhre eingeleitet wurde. Als dies geschehen war, wurde der Hahn geöffnet, wobei ein Arbeiter der Oeffnung mit einer brennenden Lampe so nahe kam, daß das herausdringende Gas sich entzündete und explodirte. Der Maschinist, der die Arbeit leitete, umwickelte seine Hand mit einem feuchten Tuche, sperrte den Hahn ab und verhütete in dieser Weise ein größeres Unglück.

Tod eines Ungars in Chicago. G. J. Barna, Apotheker in Chicago, Vicepräsident des dortigen ärztlichen Vereins, ist im Alter von 72 Jahren gestorben. Der Verstorbene wurde in Budapest geboren und verließ seine Heimath als absolvirter Mediziner. In Chicago, wo er sich ansiedelte, erhielt er sich eine Zeit lang durch Sprachunterricht, wobei er ein hübsches Vermögen erwirtschaftete und sodann eine Apotheke kaufte. Seine Gattin Bertha Stein ist ebenfalls eine Ungarin. Der Verstorbene nahm eine hochachtete Stellung in der Chicagoer Gesellschaft ein.

Tagesneuigkeiten.

Vereinsnachrichten. Am 2-ten dieses fand in der hiesigen Kornhalle die constituirende Versammlung statt. Herr Dr. Simon Elsner, von den Anwesenden zur Eröffnung der Sitzung aufgefordert entschuldigte sich, daß er Rücksicht nehmend auf die Anwesenheit einiger Herrn, die der ungarischen Sprache nicht mächtig sind, die Versammlung deutsch anspreche, berichtet darauf, daß der Verein bereits 97 Mitglieder zähle, daß die Statuten wegen Revision eines einzigen §. an das hohe Ministerium des Innern zurückgeschendet wurden, und beantragte Herrn Ignaz Klein zum Präsidenten, der auch einstimmig erwählt wurde. Die weiteren Agenden fanden sodann unter dem Vorsitze des neuerwählten Präsidenten statt.

Neues Postamt. In Kezzer-Peklen ist am 1. dieses ein Postamt ins Leben getreten.

Öffentlicher Dank. Von der Jfr. Allianz zu Wien und Brody erging an Herrn Dr. Leop. Glück, dem Präsidenten des hiesigen Action-Comités folgendes Schreiben:

An das verehrliche Actions-Comité für die verunglückten russischen Juden in Eperies.

Mittels Schreibens vom 22-ten Juni haben Sie uns für die hier weilenden nothleidenden russischen Juden die Summe von 600 fl. gesandt.

Wir führen diesen Betrag der von Ihnen bestimmten humanen Widmung zu und sprechen Ihnen Namens der Unglücklichen den wärmsten Dank aus.

Im Anschlusse übermitteln wir eine Empfangsbefätigung über obige Geldsendung und zeichnen hochachtungsvoll.

Eine entsehlliche That. Zu Berettyó-Ujfalu durchschnitt sich die schwangere Frau des Landmannes Bokor die Kehle, und sprang in den Brunnen, dort gebahr sie ein gesundes Kind, welches im Wasser ertrank. Die Unglückliche wurde noch lebend aus dem Brunnen gezogen, starb aber Tags darauf.

Marshall Mac Mahon trifft demnächst in Ungarn ein, und der Prinz Victor Napoleon befindet sich in Budapest so wohl, daß er daselbst längere Zeit zu verweilen beabsichtigt.

Ovation für Daniel Irányi. Die Stadt Békés feierte am 3. Juli ihr 10-jähriges Abgeordneten-jubiläum mit großer Begeisterung.

Glänzende Trauung. Im Beisein vieler Magnaten Ungarns und Siebenbürgens vollzog der Bischof von Siebenbürgen am 4-ten dieses die Trauung des Baron Paul Bornemisza mit Frä. Ottilie Schöpsberger nachdem sie vorerst zur christlichen Religion übertreten ist.

Felelős szerkesztő: Kyss Géza.

Kiadótulajdonos: a tulajdonosok nevében: Haisch Lajos.

A közkedveltségü valódi

krakói

cserép-kályhákából

ez idén is nagy választéku raktárt tart készletben

2 2-3

Linkesch Samu özy.

Eperjesen.

50. végr. szám. 1882.

1—

Árverési hirdetemény.

Alulirt kiküldött végrehajtó ezennel köz-
hírré teszi, hogy az eperjesi kir. járásbíró-
ság 2784/81 számú végzése által a közalapítványi kir.
ügyészség végrehajtató javára Steinhaus Károly
Bogeslav kajáthi bérlő ellen 411 frt 50 kr. tőke
s járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás
alkalmával bíróságilag lefoglalt és 5000 frtra becsült
élet és takarmányművekből álló ingóságok nyil-
vános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1500/82 sz. kiküldést
rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Ka-
jathán leendő eszközésére 1882-ik év július hó
15-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitü-
zetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegy-
zéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok
ezen árverésen a legtöbbet ígérőnek becsáron
alul is eladatni fognak.

Kelt Eperjesen, 1882-ik évi július hó 4.
P r e s t s á k J ó z s e f, s. k.
kir. jbirósági végrehajtó.

Endesgetertigter beehre mich dem p. t.
Publikum die höflichste Anzeige zu machen, dass
ich mein

Wirths-Geschäft

ins Czirbusz'sche Haus Hauptgasse nächst der
Post verlegt habe und bitte meine geehrten Kun-
den um zahlreichen Zuspruch.

1—3

Salamon Better.

10. szám 1882.

1—

Árverési hirdetemény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi
LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré
teszi, hogy az eperjesi kir. törvényszék 1881. évi
6644. számú végzése által gróf Lichnovszky Ot-
tenio, mint a szent János-rend nagy perjele vég-
rehajtató javára Polyakócz község volt urbéresei
ellen 1119 frt 3 kr. tőke, ennek 1875. évi szept-
ember hó 23 napjától számítandó 5% kamatai
és eddig összesen 36 frt 49 kr. perkölttség köve-
telés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás al-
kalmával bíróságilag lefoglalt és 630 frtra becsült
19 drb tehén, 5 drb ökör, 1 üsző, és 1 lóból álló
ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a girálty kir. járásbíró-
ság 1882. évi 54. számú kiküldést rendelő végzése
folytán Polyakócz község bírāja házában leendő
eszközlésére 1882-ik évi július hó 17-ik napjának
delelőtti 10 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a
venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hi-
vatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen ár-
verésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmé-
ben a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni
fognak. A netalan elsőbbségi igénylők pedig fel-
hívatnak, hogy jogaikat az előbb idézett t. cz.
111. és 112. §-a szabályán érvényesítsék.

Az elárverezendő ingóságok vételára az
1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított
feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Girálton, 1882 ik évi július hó 3.

P a u l a y Z s i g m o n d,
kir. bírósági végrehajtó.

114 végr. sz. 1882.

1—

Árverési hirdetemény.

Alulirt kiküldött végrehajtó ezennel köz-
hírré teszi, hogy az eperjesi kir. törvényszék 860
és 1119/872 számú végzése által Podhorányi
Nándor és Podhorányi Bálint végrehajtatók javára
Schlesinger József ellen 560 frt tőke s járuléka
erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával
bíróságilag lefoglalt és 2205 frtra becsült ökrök és
csépletlen szalmás életművekből álló ingóságok
nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1894/82 sz. kiküldést
rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Hrab-
kón Eperjes városában leendő eszközésére 1882-ik
évi július hó 14-ik napjának délelőtti 9 órája
határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók
oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érin-
tett ingóságok ezen árverésen a legtöbbet ígérőnek
becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Eperjesen, 1882-ik évi július hó 2.
P r e s t s á k J ó z s e f s. k.
kir. jbirósági végrehajtó.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

A rózsautczán fekvő 274-dik
számú ház szabad kézből eladó.
Bővebb értesítést ad a tulajdonos ugyan-
ezen házban földszint. 1

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Nem hivatalos hirdetések.

Lipóczer Mineral-Quellen

„SALVATOR“

Gesundheits- und Tafelwasser ersten Ranges.

Das Lipóczer Salvator-Wasser eignet sich durch seinen grossen
Reichthum an natürlicher Kohlensäure ganz besonders als Erfrischungs-
Getränk, denn es ist eisenfrei und gibt mit Wein, Citronensaft und an-
deren Säuren gemischt, das angenehmste und lieblichste Mousseux.

Die Vorzüge dieses Wassers in medizinischer Hinsicht sind emi-
nent und ist es hauptsächlich der bedeutende Gehalt an Borsäurem
Natron und kohlen-säurem Lithion, welcher es zum Unicum unter allen
ähnlichen Wässern macht. Spezifisch wirksam daher und von keiner der-
artigen Quelle erreicht, ist die Heilkraft des Lipóczer Salvator-Wassers
in allen jenen Krankheiten, die auf übermässige Ansammlung von
Harnsäure beruhen, wie bei Gicht, Gallen- und Nierensteinen, deren Ent-
fernung es durch häufige schmerzlose Harnausscheidung bewirkt.

Ausgezeichnete Anwendung findet auch das Lipóczer Salvator-
Wasser in Krankheiten der Schleimhäute, der Athmungsorgane, ferner
bei Verdauungsbeschwerden, übermässiger Schleim und Säurebildung im
Magen, Hämorrhoidalleiden, bei Gelbsucht, gestörter Blutcirculation,
Scrophelsucht etc., etc.

Versandt in $\frac{1}{1}$ und $\frac{1}{2}$ Literflaschen.

1—1

Käuflich in aller bekannten Mineralwasser-Depots: Lipóczer-Quellen-
Direction Eperjes.

General-Depot: Carl Linkesch Eperjes.

ch
un
tra
sch

&
Wa
ner

Jah
PAT
Schutz-Mittel
gegen alle
In Eng
Schutz-Mittel
gegen
Alle Dose
Zeiten wie
Gegen
mittel sind
Nr. 1 De
101
Geldeisere
WIEN

BEACHTENSWERT!
EPILEPSIE.

Krampf und Nervenleidende, alle, welche sich für diese Krankheiten interessiren, und sichere Hilfe suchen, mögen sich vertrauensvoll die Brochüre des Dr. Boas verschaffen.

Gratis und franco zu beziehen durch
Dr. BOAS
Paris, Avenue Kléber, 10
Champs-Élysées.

Béla Parlaghi früher Firma Brachfeld & Wellisch München, jetzt, Paris Avenue Wagram, 29, habe ich die Versendung meiner Brochüre entzogen und verboten. 3-10

America-

Fahrkarten
bei A. Reif, Wien,
I. Kolowratring 9,
K. k. conc. Haupt-
Agentur.
Prospecte gratis.
7-10

Földbirtok bérbeadása.

Zemplénmegye Hrabóc községében a gácsországi vasutvonal örmezői állomásához 20 percnyire eső 1170 holdnyi és Butka községében a nevezett vasutvonal bányózi állomásához egy mértföld távolságban levő mint egy 1000 holdas tagosított birtok gazdasági épületekkel bőven felszerelve, teljes őszi vetéssel — az ideai összes takarmány és szalma terméssel f. évi október 1-ső napjától 9 évre szabad kézből bérbe adó.

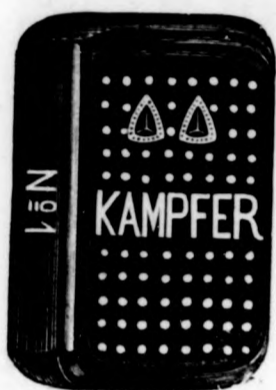
Feltételek megtekinthetők: Malonyay Ferencz né A.-Hrabóczon, u. p. Varannó. 1-3

In der Tasche zu tragen gegen
ansteckende Krankheiten

Jahneke's k. u. k. priv. mit feinstem Kampfer
durchlöcherter gefüllte

PATENT-METALL-KAMPFERDOSEN

Schutz-Mittel
gegen alle
ansteckenden
Krankheiten

besonders gegen
BLATTTERN
SCHUTZEN.

Nr. 1, per Stück 6 kr. per Stück, Nr. 1.
In England zwangsweise in Schulen eingeführt.

Schutz-Mittel
gegen
MOTTEN.

Nr. 101,
per Stück
18 kr.

Alle Dosen sind höchst elegant ausgestattet und können für alle Zeiten wieder angefüllt werden. Auch Nr. 1 Dosen eignen sich vorzüglich gegen Motten, weil überall placirbar.

Gegen Motten sind diese Kampferdosen das wirksamste und conuinirendste Mittel; alle Geheimmittel sind aufgelöster Kampfer mit Beimischung billiger Substanzen.

Postversandt
Nr. 1 Dosen; 1 Dutzend unfranco, 3 Dutzend franco Verpackung
101 1/2 1 1
Geldeinsendungen am besten pr. Postanweisung nicht pr. Brief.
Wiederverkäufern Rabatt. 2-10

ERNST JAHNCKE
Alleiniger Fabrikant und Patentinhaber
WIEN, II., OBERE DONAUSTRASSE Nr. 55.

Az eperjesi gör. szert. kath. püspökség és káptalan tulajdonához tartozó s Zemplénmegyében Gálszécs közeleiben, Visnyó községben fekvő tagosított ingatlan a hozzá tartozó malom- és regalejoggal, gazdasági épületekkel s az ez évben bevetendő őszi vetéssel 1883. évi május hó 1. napjától hat évre haszonbérbe adandó.

Közelebbi értesítést nyerhetni az alulírotttnál, kihez egyuttal az ajánlatok f. 1882. évi július hó végeig beadhatók.

Eperjes, 1882. évi június hó 12.

Dr. Miholics Mihály,
kanonok, mint uradalmi kormányzó.

1-1

Endesgefertigte beehrt sich den P. T. Herrschaften anzuzeigen, dass sie *im Schnitzzeichnen, Zuschneiden* und *Nähen* der Damenkleider und Weisswäsche gründlichen Unterricht ertheilt und auch alle möglichen Näharbeiten zu den mässigsten Preisen übernimmt.

Achtungsvoll

Wanda Zelinka,
Hauptgasse No. 257.

1

Az eperjesi népbank

folyó évi október elsejétől kezdve valamennyi betéteit kivéven, melyekre nézve más megállapodás létezik, öt százalékkal fogja kamatoztatni, miről az illető t. cz. betevők magok mihez tartása végett ezennel értesítettnek.

Eperjesen, 1882. június 30-án.

Az igazgatóság.

Az eperjesi bankegyeletnél

elhelyezett betéti tőkék 1882. év október 1-től csak $4\frac{1}{2}$ százalékkal fognak kamatoztatni, miről azon t. cz. betevők kik ez elhatározásunkban megnyugodni nem akarnának, a végett értesítettnek, hogy esetleg felmondásukat ideje korán bejelenthessék.

Kelt Eperjesen, 1882. évi június hó 24-én.

Az igazgatóság.

Der Eperieser Bankverein

wird vom 1-ten Oktober 1882 an, sämtliche Einlagen nur mit $4\frac{1}{2}\%$ verzinsen, wobei die p. t. Einleger mit dem Bemerkten verständigt werden, dass sie, im Falle ihnen die obige Verzinsung nicht convenirt, die Kündigung rechtzeitig vornehmen wollen.

Eperies, den 24-ten Juni 1882.

2-3

Die Direction.

SINGLÉRI SAVANYU-VIZ

Kapható: Linkesch Samu özv., Lillia B. D., Gallotsik J. W., Bohrandt J. W. és Holenia L. kereskedéseiben Eperjesen.

2-3

Az eperjesi takarékpénztárnál

az 5 százalékos betétek 1882. évi október hó 1-jétől csak $4\frac{1}{2}$ százalékkal fognak kamatoztatni, miről is az intézet t. cz. betevői ezennel értesítettnek.

Eperjes, 1882. évi június hó 22.

Az igazgatóság.

Bei der Eperieser Sparcassa

werden die 5 Procentigen Einlagen vom 1-ten Oktober 1882 nur mit $4\frac{1}{2}$ Procent verzinst, wovon die p. t. Einleger des Institutes hienait benachrichtigt werden.

Eperies, am 22-ten Juni 1882.

2-3

Die Direction.

M
M
Ha
viselői
ülésszak
választói
kötelessé
zetben
kifolyó
Kö
mert a
alkotás
látszik.
natot
fontos
— az e
selőtárs
számolv
vadásza
melyhez
hogy m
azon f
a válas
És
saját sz
tisztelt
most els
kit a tis
kezdő g
érdekeik
lasztásá
voltam
nyokban
tiszteltb
zárultak
kik nem
tik, mel
Eze
mélyen
bátorkod
sáfarkod
mire mi
órára ki
ha besz
landják ;
szólnom
tisztelt
napi poli
letüket,
szerint
egy pár
A
mával el
fejttem,
parlame
népképv
kebb k
mandatár
ismerem,
ismerjem
a h a z a
tartása n
azon v i
is, a me
részéről
program
ügyet j
és előm
tűztem
t á b l a
j e s e n
m á s i k
l á s o k
Az
lenthetem
tőjének

Berzeviczy Albert,

az eperjesi választó-kerület országgyűlési képviselőjének

beszámoló beszéde

az 188¹/₂-diki országgyűlési ülészekről.

(Elmondott az 1882-dik évi június 25-én Eperjesen egybegyűlt választók előtt.)

Mélyen tisztelt választói gyülekezet!

Habár nem általános szokás a képviselői működésről minden országgyűlési ülészek végével beszámolni, én ezt tisztelt választóimmal szemben a jelen alkalommal kötelességemnek ismertem részint a helyzetben adott, részint személyes állásomból kifolyó okok miatt.

Kötelességemre tette ezt a helyzet, mert a lefolyt ülészek, bár törvényhozási alkotásokban első tekintetre meddőnek látszik, több igen nagy horderejű mozzanatot mutathat fel, és mert — éppen e fontos mozzanatok természetétől indíttatva — az ellenzékhez tartozó legtöbb képviselőtársaim országszerte több helyen beszámolván, ellenzéki álláspontjukhoz képest vádakkal illetik a kormányt s a pártot, melyhez tartozom, miértis fölötté indokolt, hogy mi, a megtámadottak is nyilatkozzunk azon forum előtt, a hol vádoltatunk, t. i. a választóközönség előtt.

És kötelességemre teszi a beszámolást saját személyes helyzetem és viszonyom a tisztelt választókhoz; ujoncz vagyok, ki most első parlamenti évemre tekintek vissza, kit a tisztelt választók érdemetlenül, ifjon, kezdő gyanánt bíztak meg legmagasabb érdekeik képviselésével, s kinek megválasztásához — ez iránt mindenkor tisztában voltam — nem személyemben de a viszonyokban rejülő s általam méltányolt és tiszteletben tartott okoktól indítva — hozzájárultak nagy számmal olyanok is, a kik nem ugyanazon politikai irányt követik, melynek én híve vagyok.

Ezek azon okok, melyek miatt a mélyen tisztelt választókat ide fárasztani bátorkodtam, hogy első évi működésemről, sáfarkodásomról tisztelettel számot adjak; mire midőn becses figyelmüket egy rövid órára kikérem, előre is bocsanatért esdek, ha beszédemet tán kissé száraznak találják; komoly dolgok azok, melyekről szólnom kell és sokkal inkább ismerem tisztelt választóim komoly érdeklődését a napi politika részletei iránt s higgadt ítéletüket, semhogy föltételezhettém, miszerint tőlem beszámoló beszéd helyett egy pár csattanós frázist várnak.

A képviselőjelöltség elfogadása alkalmával elmondott programmbeszédemben kifejtettem, hogy habár én magamat a parlamenti rendszer alapelveihez képest népképviselőnek tekintem, nem egy szűkebb kerület utasításhoz kötött localis mandatóriusának, mégis kötelességemnek ismerem, — kötelességemnek kell hogy ismerjem, — törvényhozói működésemben a haza érdekeinek folytonos szem előtt tartása mellett híven és buzgón képviselni azon vidék jogosult speciális érdekeit is, a mely vidéknek választó közönsége részéről megbízásomat kaptam. Ugyan-e programmbeszédemben különösen két oly ügyet jelöltem meg, a melynek védelmét és előmozdítását elsőrendű feladatomból tűztem ki. Az egyik a kir. ítélő tábla egy osztályának Eperjesen leendő felállítására, a másik a felvidéki kivándorlások kérdése.

Az elsőre nézve ezúttal csak azt jelenthetem, hogy a kir. tábla decentralisációjának kérdése jelenleg az adatgyűjtés

stádiumában van, hogy azonban mint eddig úgy ezentúl is kötelességemnek fogom tartani ez ügy fejlődését szoros figyelemmel kísérni s tisztelt választóimat, illetőleg törvényhatóságunknak ez ügyben kiküldött választmányát az ügy fásisairól s a netán szükségessé válható teendőkről tájékoztatni. A lefolyt év alatt behatóan tudakozódtam kormánykörökben, az igazságügyministeriumnál, képviselői körökben, úgy szintén a budapesti ügyvédi kamarának véleményadás végett kiküldött tagjainál. Méltóztattak bizonyynyal észlelni, hogy e kérdésben a közvélemény országszerte nem kedvez nekünk; a legtöbb ember egyszerűen azt kérde, hogy melyik a nagyobb város, hol van mar most nagyobb forgalmi góczpont, több közintézet, hatóság, s történeti fejleményekkel, szerzett jogokkal, és a legfontosabb méltányossági tekintetekkel keveset törődik. A ministeriumnál azonban nem egészen kedvezőtlen felfogás uralkodik; ott valószínűnek tartják, hogy tekintettel a felebbeszéi forumoknál már a jelenlegi új perrendtartás folytán is rendkívül megsaporodott munkára, a decentralisációt már a közel jövőben fog kelleni legalább részben keresztülvinni, és pedig valószínűleg úgy mint az első fokú bíróságok szervezésénél történt, hogy a székhelyeket törvényhozási megbízás alapján ideiglenesen a kormány fogja megállapítani, a törvényhozás pedig e megállapítást, a szerzendő tapasztalatok alapján a későbbi végleges szervezés alkalmával vagy módosítani, vagy, a mi sokkal valószínűbb, véglegesíteni fogja; egyelőre az is egészen kétséges vajon 6—8, 9 vagy esetleg még több feltörvényszék fog-e létesíttetni, s a székhelyek száma természetesen döntő befolyással lesz a helyek megválasztására nézve is. A ministerium méltányolja az Eperjes mellett szóló indokokat és szempontokat, különösen a nemzetiségit, mely ugyan Kassára nézve is fennforog, de melynek érdekében ott már sokkal többet tett az állam mint nálunk; a helyiségre vonatkozó ajánlataink figyelembe részesültek, ügyvédi karunkról, — mint határozottan kiemelni halottam, — igen előnyös vélemény uralkodik.

A megkérdezett vagy önként felszólalt hatóságok és testületek közül eddig Eperjes mellett szólottak: az eperjesi ügyvédi kamara, Eperjes és Sáros megye közönsége, Borsodmegye közönsége s a miskolci ügyvédi kamara; ellenünk vagyis Kassa mellett felirt Abaujmegye és Kassa közönsége. A budapesti ügyvédi kamara véleménye még be nem nyújtott; a most már megszűnt semmitőszék e kérdést csak a szóbeliség behozatalával kapcsolatosan kívánta tárgyalni; egyébiránt a kir. curia igen befolyásos tagjai körében ránk nézve kedvező nézetek uralkodnak. A szomszéd és szintén érdekelt törvényhatóságok közül Szepes, Liptó, Zemplén és Gömör még egyáltalán nem nyilatkoztak. Nézetem szerint részünkről mindaddig mig arra nem provocáltatunk, direct és nagyobb szerű actió nem volna helyén; czélszerűek volnának azonban az előkészítő lépések. Különösen érdekünkben van, hogy Eperjes viszonyai, intelligenciája, közművelődési s nevezetesen magyarosodási törekvései mentül tágabb körben megismertessenek, Eperjesnek már megalapított jó hírneve terjed-

jen és megszilárduljon; czélszerű volna továbbá nézetem szerint az eddig még állást nem foglalt törvényhatóságokat érdekkörünkbe bevonni; közlekedési előnyök biztosítása lényegesen hozzájárulna e tekintetben érdektársak megnyeréséhez, ezt tehát mindenestre oly kérdésnek tartom, mely mindenekfölött megérdemelné figyelmünket; annak idején pedig szükséges lesz afelől gondoskodnunk, hogy azon érvek és szempontok, melyekre igényünket alapítjuk, világosan és röviden kifejezve a nagy közönség tudomására jussanak.

Ami a másikat, a kivándorlási baj megszüntetését illeti, előre kell bocsátanom, hogy a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerium, melynek vezetőjénél megyénk kívánságait mind megyebeli képviselő társaimmal, mind magam is több ízben tolmácsoltam, már eddig is többször kifejezte s tettekkel is igazolta abbéli legnagyobb készségét, hogy megyei közönségünknek s különösen gazdasági egyesületünknek a keresetforrások szaporítására s mezőgazdaságunk emelésére irányzott buzgó törekvéseit nemcsak útbaigazítással, de amennyire tárczájának e részbeni javadal-mazása megengedi, jelentékeny anyagi segítséggel is támogassa. A megye közönsége által kért egyéb intézkedésekre nézve — melyek sok, közvetlenül nem érdekelt törvényhatóság pártoló kérvényeiben is kifejezést találak, — közvetlenül az ülészek berekesztése előtt egy pártértekezlet alkalmával interpellációt intéztem a kormányelnök urhoz, s tőle azon választ nyertem, hogy a kormány a legnagyobb figyelemmel kíséri a kivándorlásokat, azoknak mérve s jelentősége iránt teljesen tájékozva van, és el van határozva e baj orvoslására minden lehető eszközt megragadni s a kérvényező megyék kívánságai közül a teljesíthetőket és czélszerűket teljesíteni; e végett a kormány kebelében egy külön bizottság alakított, melynek kizárólagos feladata ez ügy tanulmányozása és a szükséges rendszabályok javaslatba hozatala. A lefolyt ülészek alatt s kivált annak végén a kormányt az országgyűlési teendők annyira elfoglalták, hogy lehetetlen volt figyelmét egészen e kérdésre fordítani, azonban most a beköszönt szünidő folyamában haladéktalanul hozzálát ez ügy tárgyalásához.

Ezekután áttérek az ülészek fontosabb törvényhozási eredményeinek jellemzésére s azokkal szemben követett magatartásom indokolására.

Ha végigtekintünk az országgyűlést megnyitott legmagasabb trónbeszédben föltüntetett nagy terjedelmű és horderejű munkaprogrammon, s azzal az első ülészek alatt elvégzett ügyeket összehasonlítjuk, ezen összehasonlítás eredményével megelégedve nem lehetünk; tagadhatatlan, hogy ha ez az országgyűlés azzal a nagy programmal el akar készülni, az első ülészek alatt több tárgyat kellett volna elővennie. A képviselőház egy meglehetősen soká tartott felirati vita után — melyben, úgyszintén még előbb a feliratszerkesztőbizottság tárgyalásában csekélységem is részt vett — elfogadta a bizottság szövegezése szerinti választófeliratot, melyben az országgyűlés késznek nyilatkozik a legmagasabb trónbeszédben kitűzött feladatok megoldására; hogy e készségét eddig tetteleg csak csekély részben tanusíthatta, annak

okát különböző körülményekben kell keresnünk. Két fontos törvényjavaslat — a megyék háztartásáról és a középiskolai oktatásról szóló, — a kormány intenciójának félreértése, nem egészen indokolt aggodalmak és a közügy szempontjából csak fájlatlható, ellentétes áramlatok által még a bizottsági tárgyalás során oly stádiumba jutott, hogy az országgyűlésnek lehetetlenné vált vele ez ülésszak alatt foglalkoznia. A Dalmátia déli részében és a megszállott tartományokban kitört mozgalom elnyomására igényelt intézkedések két ízben tették szükségessé a delegációknak rendkívüli ülésszakra való összehívását, miáltal az országgyűlési tárgyalások ismételve főnkaadást szenvedtek. És végre nem csekély részben hátráltatta a munkát az a túlságos bőbeszédűség, melylyel különösen a közjogi ellenzék minden fontosabb törvényjavaslat tárgyalását az egész politikai helyzetet fölkaroló általános vitává szélesítette ki.

Az alkotott törvények közül csak a jelentékenyebbeket s a bennünket közelebbről érdeklőket emelem ki.

A többi törvényhatóság határának kiigazítása tárgyában hozott törvény által a törvényhozás többek közt megyénknek egy régi, jogos kívánságát is teljesítette, amennyiben a Sáros és Zemplén határára eddig fennforgott s közigazgatási tekintetben fölülte visszás helyzetnek több község kölesönös átkeblése útján véget vetett.

A Szerbiával kötött kereskedelmi szerződés, mint minden egyezmény, mely két önálló fél alkudozásának eredménye, concessiókat is, vivmányokat is tartalmaz; e kettőnek egyensúlya az egyedüli helyes fokmérő ily alkotás megbírálásánál, nem az egyik fél érdekeinek egyoldalú mérlegelése. Egyébiránt lehetetlen e szerződésben kifolyását nem látnunk azon, monarchiánk iránt rokonszenvesebb és barátságosabb politikai iránynak, melynek Szerbiában való inaugurálása határozottan külügyi politikánk érdeme. A mi pedig ellenzéki részről a szerződés időtartamának megállapítása s azon állítólagos praejudicium ellen fölhozott, mely e szerződésből a külön vámterület esetleges fölállítására vagy az általános vámtarifa revisiójára háramolhatik, ezen ellenvetést megerősíteni azon körülmény, hogy bizonyos kedvezményes viszony lekötése által Szerbia részére, a vámtarifa revisiójának egyáltalán elibe nem vágunk, és továbbá az, hogy e szerződés magyarhoni közgazdaságunk fejlődésére nézve oly kedvező s e tekintetben Ausztria érdekei által oly kevésbé korlátoltattunk, hogy — a mint a képviselőházi vita alkalmával ki is emeltett, — ha nem a közös de az önálló vámterület álláspontjáról kötöttük volna is meg, benne érdekeinket jobban meg nem óvhattuk volna.

Az 1882-iki állami költségvetés igen hosszú, politikai életünk minden kérdésére kiterjedt s néhány kellemetlen és indokolatlanul felszínre hozott incidens által még inkább megnyújtott vita után csak márczius közepén alapíthatott meg. Ha ennek a költségvetésnek 26 milliónyi deficitjét tekintjük, vagy ha épen a legserupulosabb és legszigorúbb de gyakorlatilag nem helyes ellenzéki számitást és számcsoportosítást fogadva el, a törlesztési kölesön, a budapest-zimonyi vasút sőt az állam-jószágok címén fölvevett fedezet kihagyásával a deficitet 54 millióval számitjuk, és ha ehhez hozzávesszük a lázadás elnyomása folytán fölmerült későbbi 21 milliónyi költségeknek quotáját is, hát megengedem tisztelt választók, hogy nem valami fényes pénzügyi helyzet képét tártuk fel. De ne állapodjunk meg ennél a képnél, menjünk tovább és nézzük, hogy mi okozta azt a deficitet? Beruházásaink és hasznos kiadásaink azóta, hogy ez a sokat gyalázott kormány az ügyek vezetését átvette, vagyis 1875-höz képest szaporodtak 38 millióval, 1876-hoz képest közel 37 millióval; ezek mind olyan kiadá-

sok, a melyeknek a nemzet vagy közvetlenül vagy már rövid idő múlva hasznát látja, gyümölcseit élvezzi, a melyek a nemzetvagygon gyarapodásában, új adóalpok alkotásában megtérülnek, a melyek nélkül állapotaink teljes stagnációnak indulnának, a melyeket, hogy a nemzetközi versenyt kiálljuk, hogy el ne maradjunk, maga a nemzet, a társadalom követelt, sürgetett, az ellenzék pedig minden egyes tételében készséggel megszavazott, sőt keveselt. Igen de azt mondják: ott van a nagy hadsereg, ott van a nagy hatalmi állás, ezek azok a molochok, a melyek elnyelik minden pénzünket. Mindaz a mit diplomatiára, és a véderőre költünk, ideértve már a honvédséget is, — körülbelül évi 43 millió; jól van, hát töröljük ezt; quid tunc? önálló hadsereg! No hát ha önálló hadseregünk olyan hatalmas lesz, a minő most az, mely ha megtámadtatunk, szükség esetén egész erejével védelmez bennünket ép úgy mint védelmez Ausztriát, — akkor ez belekerülne háromszor annyiba, mint a mennyit most költünk a közös hadseregre a quota arány szerint; és ha nem is kevesebbet, hanem csak ugyanannyit költenénk rá, a mennyit most költünk, akkor határaink megtámadása esetében csak olyan seregre támaszkodhatnánk, a mely a mostani osztrák-magyar armádia egy harmadrésznél felel meg. A mi pedig azt a nagy hatalmi állást illeti, hát hisz ezalatt — miután a diplomatiái kiadások gondolom senkinek főfájást nem okoznak, — megint csak a hadsereget kell értenünk. Jelentősége különbben a nagy hatalmi állásnak az, hogy mi, az osztrák-magyar monarchia, megállunk a magunk lábán, és odaigyekezünk, hogy ami szövetségünket legalább is ép úgy keressék, mint mi keressük a másokét. A nézetek különbözők lehetnek, de az én meggyőződése az, hogy az az állam, a mely, bár nagy áldozatok árán mégis a maga emberségéből él és áll fenn, az az állam olesőbban él, mint az, a mely csupa takarékoságból lemondva a nagy hadseregről, lemondva nagy hatalmi állásáról, máról-holnapra keres szövetségeseket, hogy azoknak változó kegyéből tengesse nyomort életét. Megengedem, hogy lehet szerényebben berendezkednünk és nagyobb takarékoság által gyorsabban olvasztani le deficitünket, mint a hogy az f. évi állami költségeloirányzatunkban történt. — de akkor ám nyugodjunk belé egy olyan nemzet szerepébe, a melynek léte fölött másoknak kegyelme disponál, és akkor mondjunk le a haladás amaz igényeiről melyeket annyira szeretünk hangoztatni, valahányszor ázsiai állapotainkról panaszkodunk, — de — mint az ellenzék teszi, — folytonosan hivatkozni a nemzeti önérzetre és folytonosan utalni a haladotabb államok kulturájára s ennek a két postulatumnak pénzügyi következményeit el nem fogadni, ez nem consequens és nem komoly politika. Én tehát ezt a politikát nem is fogadtam el, hanem elfogadtam a költségeloirányzatot.

Azon törvényeknek, melyek által a költségvetésünkben mutatkozó kiadási szaporulat fedezéséről kívánt a törvényhozás gondoskodni, elseje a kőolajvám fel emeléséről és az ásványolaj adóról szóló törvényezikk. Ebben azon két elv nyert újabb kifejezést, hogy először deficitünk fedezésére első sorban adóképességünket kell — a nemzet gazdasági erőinek kellő kimélete mellett — fokozott mérvben igénybe vennünk, és másodsor, hogy ezen fokozásnak nem a direct hanem csak az indirect adók körében kell eszközölnetnie. Az e törvényjavaslatban nyújtott pénzügyi előnyt annál kevésbé haboztam magam is elfogadni, mert a szóban forgó vámemelés és termelési s finomítási adó terhe, tekintettel a petroleum állandónak mutkozó árcsökkenésére s a nemzetközi forgalom kiegyenlítő hatására, a fogyasztó közönségre nézve csekély lesz, tekintettel a kőolajfogyasztás természetére, ezen adó progressiv jellege igazságos alappal bír, és mert végre

a gácsországi kőolaj magyarhoni fogyasztásából az osztrák kincstárra háramló előnnyel szemben kellő compensációt nyújt az erdélyi kőolajfinomítási ipar révén befolyó adó, annál inkább, mert e törvény által a petroleumvám ezen finomító iparra nézve valódi védvám jellegével bírván, általa ezen iparág jelentékeny lendülete is várható.

Fontos mozzanata volt a lefolyt ülésnek a védtörvény módosításáról szóló törvényezikk megalkotása. Mai nap, valahányszor a véderőt érdeklő törvények hozatnak, a törvényhozás képtelen a közvéleménynek — elvontan véve — egészen helyes és jogos igényeit kielégíteni. A nagy német kancellár Bismarck herceg aminap azt mondta, hogy a hadsereg kérdésében megszűnik minden kedélyesség; és tagadhatatlan, hogy e részben az összes európai államok egy, egyoldalú iniciativa útján egyáltalán meg nem szüntethető kényszerhelyzetben vannak; mikor körülöttünk mindenki tetőtől talpig fegyverben áll és az összes államok harc képességüket még fokozni iparkodnak, akkor mi, és épen a jelen pillanatban, nagyobb mérvű reductiókra és könnyebbitésekre nem gondolhatunk.

Ily helyzettel szemben a védtörvény-novella természetesen nem felelhetett meg valami vérmes várakozásoknak, de javított mégis véderőnk szervezetén, három irányban: a harc képességnek lehető legcsekélyebb áldozatok melletti emelése, a honvédség életképességének fokozása és a polgári érdekeknek némi részben helyesebb megóvása által. E szerény javításokkal szemben az ellenzék busásan élt azon előnyével, hogy feltárt egy egész sereg szebbnél-szebb és jobbnál-jobb indítványt a melyek minden, vérrel és pénzzel áldozó honpolgár szívében élénk viszhangra találhattak, de a melyeknek megvalósítása véderőnköt okvetlenül annyira megrendítette s ezáltal állami létünket annyira kockáztatta volna, hogy azokért a kormány s a többség a felelősséget magára nem vállalhatta, tehát azokat el nem fogadhatta. Hogy csak a legfőbbeket említsem: a hadseregbeli rendes szolgálati kötelezettség idejének 3 évről 2 évre való leszállítása nem képzelhető oly időben mikor a kiképzési igények növekednek s mikor más államokban a szolgálatidő még hosszabb vagy legalább is nem rövidebb s a leszállításra sehol sem merik magukat elhatározni; az egy évi önkényesség és a 8 heti tényleges szolgálat kedvezményének oly mérvű kiterjesztése pedig, a minőt a véderő-bizottsági kisebbség különvéleménye contemplált, azon kiszámíthatlan veszélyvel járna, hogy ennek folytán a hadsereg altiszti és legénységi állományában az összes intelligens elemek úgy szólván csak „en passant“ foglalnának helyet, már pedig épen a jelenleg uralkodó harczmód mellett, mint minden modern hadseregben úgy minálunk is fősúly fektetendő derék, ügyes és értelmes altisztek biztosítására.

Másfelől az ellenzék taktikája oda irányult, hogy a törvényjavaslatban kitalásba helyezett javításokat és előnyeket kisebbitse, jelentőségüket devalválja és új hátrányokat igyekezzék fölfedezni. Így megtámadtatott a törvényjavaslat — most már törvény — azon intézkedése, mely a szolgálati időt a tengerészetenél 4 évre emeli föl, s a póttartalékosok kiképzését rendeli el; de ha elgondoljuk, hogy ezek által a hadsereg harc képessége lényegesen emeltek, hogy az előbbi intézkedés évenként legfőlebb 1600—1700 egyénre vonatkozik, az utóbbi pedig legrosszabb esetben is 180000-nyi költség többletet okoz, aligha leszünk hajlandók ezen ellenvetéseknek helyt adni. Legtöbb megtámadásban részesült a 4-ik korosztály esetleges behívására vonatkozó pont; már pedig t. választók, ez a rendszer bennünket alig érdekel, mert hiszen a mely országban az utolsó 8 év alatt a hadsereg és póttartalék jutalékának teljes fedezésén

főül 10
nélkül a
honvéds
korosztá
szükség
natkozik
egysége
törvény
negyedi
megadot
nem fog
nézve m
ban mel
vizsgálat
De
volt az
maga k
jam —
pártját.
tették fe
hadsereg
egyévi
séghez
pedig m
ványokk
mi az el
pontjáró
mány ir
zalmatla
tása elé
az ellenz
deklarál
dítványo
jobb szo
meleg r
nemzeti
az-e a k
csinylve
zonytalan
vagy az
lőre kise
alapján
hetővé t
Hog
nál a há
javaslat
aktor a
szempont
nősen az
hez tartoz
közjogi e
gondolatla
vaslat ált
időben m
honfiktára
govinai s
véreket e
nyok lát
tűnt fel,
kal illette
lánosság
Hogy
radjak, fő
lennék lá
hatásu t
teendőink
sereg kat
nél magy
120 ala
s árol s
gyalásako
nyilvánult
elem a k
igyekezzél
ből kíván
a hadsere
való bejut
ezen mélt
ban forgó
ily fontos
zat, mely
koltnak t
nemzet a
gyarorszá
tanintézet
annak tel
kiegyezés
a kormány
törvényer
Köve
dekek
zottsá

fölül 10000 ujoncz volt minden nehézség nélkül a három felhívott korosztályból a honvédséghez besorozható, ott a negyedik korosztály felhívására vajmi ritkán lesz szükség; ez a rendszabály Ausztriára vonatkozik s ugyszólván csak a hadsereg egységes szervezete tekintetéből volt a mi törvényünkbe is beállítandó; hogy pedig a negyedik osztály esetleges felhívásában megadott latitudo az ujonczozási eljárást nem fogja tulságosan válogatóvá tenni, arra nézve megvan a garantia azon orvoslatban melyet a polgári hatóságnak a felülvizsgálati eljárás nyújt.

De különösen a honvédség fejlesztése volt az a kérdés a melyben az ellenzék, a maga könnyű helyzetében, hogy úgy mondjam — túl akarta licitálni a kormányt és pártját. Először is nagyon illusoriusnak tűntek fel azt az előnyt a mely a közös hadseregnél kiképzett hadapródok s az egyévi önkényesek egy részének a honvédséghez való beosztásában nyújtatik, azután pedig mindjárt sokkal kecsgetőbb indítványokkal és tervekkel léptek föl. Már a mi az elsőt illeti, ha valaki ellenzéki álláspontjáról bizalmatlansággal viseltetik a kormány iránt, akkor megengedem, hogy bizalmatlansággal nézhet e törvény végrehajtása elé is, de hiszen utóvégre ezen alapon az ellenzék minden törvényt illusoriusnak declarálhatna; a mi pedig a kedvezőbb indítványokat illeti: én nem tudom ki tesz jobb szolgálatot ama mindnyájunk által oly meleg rokonszevvvel fölkarolt és fejlesztett nemzeti intézmény, a honvédség ügyének: az-e a ki a már kieszközölt előnyöket kieselyelve elutasítja, illetve nagyobb de bizonytalan előnyök kedvéért kockára teszi, vagy az a ki böles mérséklettel beéri egyelőre kisebb de biztos előnyökkel, hogy ezek alapján idővel nagyobbaknak elérését is lehetővé tegye?

Hogy a védtörvénynovella tárgyalásánál a házban felszóltam, nem annyira a javaslat elveinek védelmére történt, mert akkor a vitában már majdnem minden szempont kimerítettett, hanem történt különösen azért, hogy azon párt nevében melyhez tartozom, erélyesen visszautasítsam a közjogi ellenzék ama kiméletlen és megdölgondolatlan eljárását, a melylyel e törvényjavaslat általános megvitatásakor, épen oly időben midőn a közös hadsereghez tartozó honfitársaink ott lenn, a dalmát és hercegovinai sziklakon monareliánk becsületéért véreket ontották, a mikor a külügyi viszonyok láthatára nagyon borongó színben tűnt fel, a legdurvább megátadásokkal illetve a hadsereg intézményét s általánosságban az egész sereget.

Hogy már a hadsereg kérdésénél maradjak, föl kell említenem ama jelentéktelennek látszó, de nézetem szerint nagy kihatású törvényt, melylyel legislatorius teendőinket befejeztük s mely a közös hadsereg kat. nevelő és tisztképző intézeteinél magyar ifjak részére adományozandó 120 alapítványi hely alapításáról szól. Már a védtörvénynovella tárgyalásakor és előbb is sokszor és élénken nyilvánult azon óhajtság, hogy a magyar elem a közös hadseregben nagyobb tért igyekezzék foglalni s hogy épp e tekintetből kívánatos, miszerint magyar ifjaknak a hadsereg nevelő és tisztképző intézeteibe való bejuthatása államilag megkönnyíttessék; ezen méltányos óhajtságnak igyekszik a szóban forgó törvény megfelelni. Miután pedig ily fontos cél tekintetéből a csekély áldozat, melylyel e fundációk járnak, igen indokoltnak tűnik fel, s minthogy e törvény a nemzet azon jogos óhajtságnak, hogy Magyarországon mielőbb egy felsőbb katonai tanintézet létesíttessék, elébe nem vág, annak teljesülését nem késlelteti, az 1867-iki kiegyezés közjogi alapján álló pártok siettek a kormány ezen, fölötté üdvös javaslatát törvényerőre emelni.

Következik a közgazdasági érdekeknek a közigazgatási bizottságokban való képvisel-

téről szóló törvény. En, t. választók, közigazgatásunk egész jelenlegi szervezetét átmenetinek tartom s ezért egyes intézményeinek, nevezetesen a közigazg. bizottságnak birálatába ez alkalommal nem akarok becsátkozni, de elfogadva ez intézménynek leginkább elfogadható s helyeseltető czélzatát, hogy az állami és önkormányzati tényezőket a közigazgatás összes ágazatainak harmonikus fejlesztésére egyesítse, ezen czélzat tekintetéből eddigelé — mint az ellenzéki részről is hangsúlyoztatott — a közgazdasági érdekek szakszerű képviseletét mindenestre sajnosan nélkülöztük a közig. bizottságokban; eme hiányt pótolni van hivatva e törvény, mely, remélem, hogy a gyakorlatban a közgazdasági érdekek előmozdítására szolgáló sok jó eszmét és intézkedést fog életre hívni.

Még egy kisebb törvényről kell megemlékezni: a horvát-szlavon határvidék polgárosítása folytán felmerült kérdések rendezéséről. Azon intézkedés által, mely e törvényben kapott végleges sanctiót, egy, alkotmányunk s a kor szellemével merőben ellenkező régi intézmény végmaradványa küszöböltetett ki, s a rendes polgári kormányzat Szt. István koronájának immár egész területére kiterjesztést nyert, miéért e törvényt az alkotmány minden barátja örömmel üdvözölheti.

Ami a lefolyt ülésnek közgazdasági és pénzügyi tekintetben legfontosabb alkotását, t. i. az osztrák-magyar vámterület általános vámtarifájának revisióját illeti, köztudomású dolog, hogy az utóbbi évek alatt az amerikai verseny majdnem az összes európai államok külkereskedelmi politikáját a védvamos irányba terelte. Ez egy oly általános és ellenállhatatlan hatalmú tény, melylyel nekünk is számolnunk kellett, ha csak nem akartuk a szabadkereskedés elvének gazdasági fejlődésünket áldozatul hozni; védekeznünk kellett tehát nekünk is és e védelem eszközei vannak az új vámtarifában letéve. Az idő immár annyira előhaladt, hogy csak a legfőbb szempontokra szorítkozhatom. Csak kiemelni kívánom, hogy Ausztriának és Magyarországnak sok részben különböző közgazdasági állapota és iránya egy közös vámtarifa létrehozását sokszerűen megnehezítik; tapintat, mérséklet, erély és körültekintés kellett a nagy mű megállapításához. A tarifa úgy a mint törvénynyé lett, előnyöket nyújt közgazdasági és pénzügyi tekintetben; közgazdasági tekintetben sikerült benne földművelésünknek czélszerű védelmet adnunk és sikerült azon iparágak vámtételei közt, melyeknél mint termelők vagyunk érdekelve, és azoké közt melyek bennünket mint fogyasztókat érdekelnek, Ausztriával szemben méltányos compentációkat eszközölnünk ki; a pénzügyi előny pedig a tapasztalati adatokra alapított számítás szerint igen nagy lesz, és jelentékenyen fog hozzájárulni államháztartásunk rendezéséhez.

A törvényhozásnak ez évben két ízben kellett rendkívüli hitelt szavazni meg azon költségek fedezésére, melyek a Dalmátia déli részében és a megszállott tartományokban kitört mozgalom elnyomása körül merültek föl. Ez a kérdés, melyhez jelenkény pénz és véráldozat fűződik, felfogható egyszerűen úgy, hogy a monarchia területén és a nemzetközi egyezmény alapján általunk megszállva tartott tartományok területén, az előbbiben tehát állandó, az utóbbiban ideiglenes, de itt mint ott törvényes és jogos állami fönnhatóságunk ellen lázadás ütven ki, annak elnyomását a monarchia becsületének és biztonságának megóvása szükségessé tette; és így fel fogva, aligha léteznék kormány és többség, mely, ha csak az állam közjogi szervezetét erőszakos rázkódtatásnak kiteenni nem akarja, ezen pénz és véráldozatot megtagadta volna. Azonban a dolog természetéből kifolyólag a kérdés nemcsak e szempontból itéltetett meg, hanem bírálta azt a parlament, a sajtó, a közvélemény

még három más szempontból is: azon politika helyes vagy helytelen volta szempontjából, a mely politika az occupatiót magát végbevitte; azon adminisztráció szempontjából, a melyet a megszállott tartományokban inauguráltunk, és végül a költségmegajánlás körüli eljárás, nevezetesen a delegációk illetékessége szempontjából. A mi a legutóbbit illeti, csak röviden arra akarok hivatkozni, hogy hadi actió folytán felmerült, haderőnk védelmi állásának biztosítására szolgáló, tehát minden tekintetben hadi természetű intézkedések nem vonhatók azon törvény rendelkezése alá, a mely ama tartományok rendszeres közigazgatását béke idején, s az ott eszközendő közgazdasági és adminisztratív beruházásokat tárgyalja; hogy a kormányfelelősség elvének gyakorlati alkalmazhatósága nem engedi meg azt, hogy azon országgyűlés szavazzon meg bizonyos költségeket, a melynek az ama költségek kezelésére hivatott kormány nem felelős; hogy végre maga az az ellenzék, a mely most oly nagy zajt csinált a compententia kérdésében, teljesen ugyanazonos jogi természetű bár csekélyebb költségtételeknél már előbb elismerte a delegációk illetékességét. Valóban ez az egész compententia kérdése elfogulatlanul szemlélve úgy tűnik fel, mint egy ügyesen föl talált eszköz arra, hogy a kormánypárttal egy közjogi alapon álló parlamenti ellenzék ezen közjogi állásának megóvása mellett mégis követhesse szive vágyát és egyesülhessen a szélsőkkel a kért hitel megtagadására. A mi a második szempontot, az adminisztráció kérdését illeti, elismerem, hogy abban az adminisztrációban sok hiba volt eddig; méltóztassék azonban elgondolni, hogy egy műveletlen és fegyelmetlen, rendhez és tekintélyhez nem szokott répet, egy culturában tökéletesen hátramaradt országot megosztott souveränitás mellett, tulajdonképpen ideiglenes jogezimen adminisztrálni nagyon nehéz feladat; itt a tévedések, balélépek elkerülhetlenek voltak. Azonban magam is ép ezért határozottan kívánom, hogy már most okúljunk tapasztalatainkon, tisztázzuk az adminisztráció kérdését és eltávolítva a hibákat rendezzünk be oly kormányzatot, a mely bennünket újabb áldozatok és újabb zavarok ellen biztosítson. — A harmadik szempont nem a jelenre, hanem a múltra és a jövőre vonatkozik; ez maga az occupatió kérdése. Erre nézve, hivatkozva a parlamentben mondott beszédemre, ezúttal csak egyszerűen ama meggyőződésemet fejezem ki, hogy a sokat gyalázott occupationális politikánál jobb politikát csak az követett volna, aki bírt volna azzal a csodás hatalommal, hogy a dél és kelet felől bennünket környező összes népelemeket, viszonyokat és országokat egy kélegyintéssel eltörölje a föld színéről. A ki azonban erre nem képes, az ne is hunyjon szemet azon tény előtt, hogy ott, a mi déli és keleti határainkon egy kettős processust i. egy fölbomlási és egy terjeszkedési processust megy végbe; ne hunyjon szemet azelőtt, hogy a mily mértékben sikerül annak a terjeszkedési processusnak azt a fölbomlási processust a maga javára fölhatalmálni, oly mértékben fog terjeszkedése bennünket is, a mi állami integritásunkat is fenyegetni. Itt tehát létünk iránti kötelességünk nem nézni tétlenül a két processust, hanem erős marokkal belenyulni és állást foglalni benne, épen azon ponton a mely eddig a kettős bajnak fészke, az erjesztő anyagnak forrása volt. Azt mondják, hogy ha a veszélyt el akarjuk hárítani, akkor keressük fel igazi ellenségünket t. i. az orosz, birkózzunk meg azzal; az occupatió áldozatot hárít ránk és mégsem biztosít jövőre a háboru ellen. Megengedem, hogy ennek dacára lehet még egyszer háborunk Oroszországgal, de azt is tudom, hogy ha mi a megszállott tartományokban a mi tekintélyünket és hatalmunkat megszilárdítottuk, akkor ezáltal elértünk annyit,

Néhány
megyénkre né
léptetéséről,
az iparügyek
egy pár előér
anélkül azon
megállapodást
urak. Évek ó
városunk és
ben hanyatló
tudatától: mi
előmozdítása
hogyan vala
lárdu abbeli
künk egyedü
meg, hogy el
hozza kell a
megfelelő ipar
litani, és azá
magunknak j
De mint min
böző nézetár
akarát is ke
megnehezítik
észszertü esz
kell benuhá
nek, ha mé
hivatva voln
méket felkar
vagy merev

Még ha
valamely kal
akkor meg t
kik rendszeri
akarattól m
halálharangot
tése még esa
tatik. De a
szó sines, s
lenséggel áll
való, munkát
féle risi
iparvállalatot
mert a bizalm
meg némely
berek minden
ticus nyilatko
tak különben
is, s hibázva
megragadná,
jutni s valós
ményezés. Az
sőt olykor re
hasznos is le
is elrontjuk,
is vegyitünk
Elemezz
Egy jó ajánl
néhány meg
lyesen és
egyéniség v
viszonyok és
Magyarorszá
a papirkészít
hatatlanul sz

a mennyit, ha Oroszország most éppen háborúra volna disponálva csak egy ellene folytatott győzelmes háború árán érhetnénk el; már pedig azt hiszem, a háborút még az is a ki kívánja, nem kívánja azért hogy verekedhessünk, hanem azért, hogy eredményeket érjünk el általa. És végül: ha egyszer az antagonizmus a mi érdekünk és az orosz, vagy helyesebben panszláv érdekek között a keleti kérdésben világos és tagadhatatlan, tagadhatatlan tehát az, hogy a mi nekünk előnyös, az az oroszoknak hátrányos, én nem képzelhetek megnyugtatóbb bizonyítékot a mi eljárásunk helyességére mellett, mint azt a dühöt, a melylyel a panszláv irány a délszláv államokban való terjeszkedésünket és uralmunkat feltartóztatni és minden áron megakadályozni törekszik.

Tudom t. választók, hogy itt egy népszerűtlen kérdést érintettem, s azt is hiszem, hogy erre nézve velem t. választóim közül sokan egyet nem értenek; hiszen folytonosan történik rá hivatkozás, miszerint a boszniai occupációt a közvélemény rosztalta mielőtt megtörtént, rosztalta mikor végbement és rosztalja most is minden következtetését. Én t. választók ezzel szemben hivatkozhatnám arra, hogy mikor Anglia legutóbbi chinai háboruja alkalmával Cantont megtámadta, e miatt az angol kormányt az angol közvélemény még hevesebben ítélte el mint a miénket a jelen esetben; hogy Franciaország kormánya a tunisi expedíció miatt ugyanily megtámadásoknak volt kitéve; hogy természeté már az a külügyi actióknak, miszerint azok a legalkotmányosabb államokban is egyedül a kormányférfiak iránti bizalom vagy bizalmatlanság kérdését képezik, mert csak a kormányférfiak vannak abban a helyzetben, hogy áttekintsék mindazokat a conjunkturákat és viszonyokat a melyek ismerete nélkül ítéletünk szükségkép téves és hiányos lesz; de miután mindig a közvéleményre szokás appellálni, én csak arra szoritkozom, hogy idézzem Deák Ferencz gyönyörű szavait, melyek mindannyiszor szemem előtt lebegnek, valahányszor magamat ily kérdésben a közvélemény bizonyos áramlatával szemben el kell határoznom: „Izgatott időkben — úgy mond ő, és ki tagadhatná, hogy izgalmas idő az a melyet élünk, — izgatott időkben, nehéz elhatározni mi a valószínű közvélemény; mert minden ember hajlandó azt közvéleménynek tekinteni a mit maga óhajtat, s többizben tapasztaltam, hogy nem a lehangosabb szó fejezte ki a valódi közvéleményt. De van egy hű barátom, kinek elvára még a közvéleményénél is fontosabb előttem, s kinek parancsát szentnek tartom s kinek neheztelését magamra nézve legsúlyosabb csapásnak tekintem: s ez önlelkismeretem.“ Igen, t. választók, bármennyire eltérjenek is e kérdés körül nézeteink, azt méltóztassanak elhinni, hogy e kérdésben úgy mint mindenben, én lelkiismeretem parancsához hű fogok maradni; hogy ha én lelkiismeretem és meggyőződésem szerint egy javaslatot házámra nézve jónak, üdvösnek és szükségesnek nem tartok, azt megszavazni nem fogom, s ha valamit megszavazok, azt, hogy miért szavaztam meg, mindenkor és mindenki előtt nyílt homlokkal igazolni fogom, azért mindenkinél helyt állok és felelek.

Sietek befejezni a lefolyt ülésokról szóló számadó jelentésemet, még csak néhány ügyről téve említést, mely kérvény alakjában került a képviselőház elé s mely körül nekem éppen az előadói teendő jutott.

Az első a kassai convictus visszaállításának kérdése, melyben Sáros megye is kérvényezett. E kívánságot mindenki jogosnak és helyesnek kénytelen elismerni, de kivitelezés természetesen nem jár nehézségek nélkül. Eddig elértünk annyit, hogy az ügyállás tisztázott és hogy a képviselőház kimondta, miszerint a szóbanforgó alapítványt az alapító intentiójának a jelenleginél megfelelőbb módon kell hasznosítani. A közoktatási miniszter már a helyszínén is tájékozást szerzett s amennyiben a nehézségeket elháríthatóknak nem látná, újabb utasítást fog kéri a háztól.

Egy más alkalommal a katolika egy-

ház autonom berendezése s némely más vallás és egyházpolitikai kérdések iránt történt egyházi testületek részéről tömeges kérvényezés; a képv. ház e kérdéseket fontosnak ismerte, azok némely részére nézve vita is fejlődött, azoknak mielőbbi méltányos megoldása föltétlenül kívánatos, de a határozat tekintetében nézeteltérés nem volt, nem lehetett, mert habár mindenki elismerni kénytelen, hogy az egyházi testületeknek ily tömeges felszólalása a kérdés megoldásánál jelentékeny erkölcsi nyomattal bír, magok azon érdekek szempontjából, melyeknek védelmére keltek a kérvényezők, nem lehet kívánatos ily ügyeknek kérvények alkalmából incidentaliter való eldöntése.

Végül még egyről, a híressé lett szatmári kérvényről különösen azért kívánok megemlékezni, mert tárgyalása ép az ülészak végére esvén, a hullámok melyeket, e kérdés a napi áramlatban fölvert még máig sem múltak le egészen. A ház, elfogadva a kérvényi bizottság határozati javaslatát, ugyanazon felfogást emelte érvényre, melyet e kérdésben — legalább a lényegre nézve — e megye t. közönsége is nem rég kifejezett: hogy az Oroszországból kiülődött vagyontalan, ügyefogyott népelemeknek hazánkat való letelepedése semmiesetre sem kívánatos, hogy azonban ily üldözöttekkel szemben a humanizmus azon követelményei szem előtt tartandók, melyekről megfélekedni egy művelt államnak és művelt nemzetnek nem szabad. Együttal e határozat alkalmas volt annak bebizonyítására, hogy a magyar parlamentben és a magyar nemzetben a vallás és faj elleni gyűlölet gyökeret nem vert és nem is fog verni.

T. választók! sokkal hosszabb ideig vettem máris igényt becses figyelmöket, semhogy ez alkalommal a jövő ülészak teendőire is tüzetesebben kiterjeszkedhetném. Egyszerűen meg akarom tehát csak jelölni azokat a kérdéseket, melyekkel hiszem, hogy a törvényhozás a jövő ülészak alatt foglalkozni fog, s részemről kívánom, hogy foglalkozzék. Kettőt már említettem, ezek a középiskolákról és a megyék háztartásáról szóló törvényjavaslatok. Mindkettő, részleteire nézve lehet, hogy változott alakban fog a ház elé kerülni, de főelveiket részemről helyeslem és azt, hogy e kérdésekben egyáltalán törvény alkottassék, okvetlenül szükségesnek tartom. Továbbá óhajtanám, hogy a tisztviselők minősítéséről szóló, bizottságilag már letárgyalt törvényjavaslat mielőbb törvénynyé váljék. Az adókezelés és a pénzügyi biráskodás reformja, egy a korviszonyoknak megfelelő uzsoratorvény alkotása, az ipartörvény revisiója, mind oly feladatok, melyek elől törvényhozásunk már a jövő évben aligha fog kitérhetni. A fiumei függő kérdések rendezését egész nemzetünk élénken óhajtatja, de fájdalom, Horvátország makacs és méltánytalan magatartása miatt igyekvéseink aligha fognak sikerre vezetni. Egyébiránt a kérdés csak az, maradjon-e provisorium, vagy létesüljön egy állandó s szilárd jogon alapuló állapot; mi az utóbbinak terére akartunk lépni, ha azonban Horvátország bennünket arra követni nem akar, akkor a provisorium fenntartása útján fogunk törvényadta jogunknak Horvátország ellenében is érvényt szerezni s Fiumét mind szilárdabb kapcsolatokkal csatolni hozzánk. Végül remélem, az országgyűlés már legközelebb fogja beczikkelyezni az osztrák államvasúttal kötött szerződést, mely hatalmas vívmánya forgalmi politikánk, tanujele befolyásunknak, és nagy tényezője lesz közgazdasági fölvirulásunknak; e szerződés megkötésével kormányunk valóban legméltóbban felelt meg azokra a megtámadásokra, melyeknek ép az utóbbi időben volt kitéve.

Nem hinném, hogy ezekkel a jövő ülészak munkaprogramját kimerítettem volna, de csak azon ügyeket kívántam fölemlíteni, melyeknek tárgyalását részemről különösen kívánatosnak és sürgősnek tartom.

És végül, t. választók! legyen szabad egy pár szót saját csekély személyemről is szólnom. Ugy érzem magamat, mint az ujoncz katonát, a kit mindjárt hogy beso-

roztak, háborúba vittek, kijutott osztályrésze a küzdelemből, a csatából, és azután hazatér, mint olyan, a ki — a hogy mondani szokták, — már átesett a tüzkeresztelésen. Hát tagadhatlan t. választók, hogy ezen első évi működésem alatt nem kerültem a küzdelmet, és tagadhatatlan az is, hogy nagyon igénytelen személyemhez képest elég sok megtámadásban is részesültem ellenteleim részéről. Nem mutogatom sebhelyeimet, — nem fájniak; nem panaszkodom a megtámadások miatt, csak egy hatásuk volt, az hogy megerősítsék azt a politikai meggyőződésemet a melyért megtámadtattam.

Több ellenzéki szónok és az ellenzéki sajtó egy része többek között úgy tüntetett föl engem és különösen engem, mint egyikét annak az ifjan megvéhéd nemzedéknek, a mely ideált már nem ismer, politikailag teljesen blazirozott, hiva az oportunistának és a lemondás politikájának, nem ismer más programot mint a napról-napra való megélést.

A napról-napra való megélés — nem, de a napról-napra való munkálkodás igenis programom, programja annak a pártnak a melynek tagja vagyok. A mi pedig a blazirozottságot, a kiábrándultságot illeti, — hát t. választók, a hol a népámitás úgy virágozik, mint fájdalom minálunk, a hol egyesek és pártok a politikai ideálok sorában olyan pusztítást visznek végbe mint minálunk, ott a korai kiábrándulás — legalább a politikai eszmekörben, — talán nem egészen természetellenes jelenség. De mégis tiltakoznom kell ama vád ellen, mint ha én már politikai ideált nem ismernék; igenis ismerek, csak hogy az én ideáлом egészen másnemű mint az, a mely nálunk a politikai agitáció vásárában a legolcsóbb és legkeresettebb árúczikkét szokta képezni.

Az én ideáлом nem az a politika, a mely tévölban révedező tekintettel elérhetetlen légvárakat keress, szalatt elbotlik azelőtte fekvő tények, a valóság göröngyein; nem az a politika, a mely felzaklatja a szunnyadó szenvedélyeket, elvonja munkájától a szorgalmas kezét, vágyakat keltve és táplálva oly célok után, a melyeket maga megvalósítani sohasem tudna, de a melyeknek meg nem valóslásából olesó vádat formálhat a hatalom kezelői ellen; nem az a politika, a mely arra tanít, hogy hiábavaló minden törekvésünk, hogy kikerülhetetlen veszünk, amely tele jajveszékeli a léget bajaink, szenvedéseink és veszélyeinkkel, ismét csak azért, hogy azokért a hatalom kezelőit vádolhassa; az én ideáлом az a politika, amely nem poetizál, nem desperál és nem recriminál, de bizva istenében és önjerejében, szembezáll a bajjal, a veszéllyel, és fáradhatlanul és csüggedetlenül védelmez, javít, alkot, — hiven a kor ama jelszavához, melyet az új Franciaország egyik legnagyobb embere háromszor egy szóval fejezett ki: „du travail, toujours du travail, et encore du travail!“ Munka! mindig munka és még egyszer munka! Igen! t. választók, egy ilyen, jó kedvvel, világos észszel, meleg szívvel és törhetlen erővel munkálkodó, s ép azért biztosan haladó nemzet képe, ez az én politikai ideáлом, ezért tudok én is lelkesülni, ezért tudok én is rajongani, ezt az ideált szolgálom én és szolgálja a párt melyhez tartozom, hiven és szilárdan, és annak követésében nem fog megingatni semmi szidalom, semmi megtámadás és semmi személyes csalódás.

Én úgy vagyok meggyőződve, hogy ezen politikai ideál követésében az én t. választóim nagybecsű bizalmára és támogatására számíthatok; csak addig a míg ezen eszményhez hű vagyok; hogy hiven követtem-e? arról méltóztassanak itélni a lefolyt évre nézve most, egész képviselői működésemre nézve pedig akkor, mikor visszateendem kezeikbe a nekem adott megbízást, melyért, — akár megnyerem jövőre is, akár nem, — háláérzetem a t. választók iránt megszünni sohasem fog.

Ezzel ajánlom magamat továbbra is becses bizalmukba.